E.T.A. Hoffmann

Nøddeknækkeren

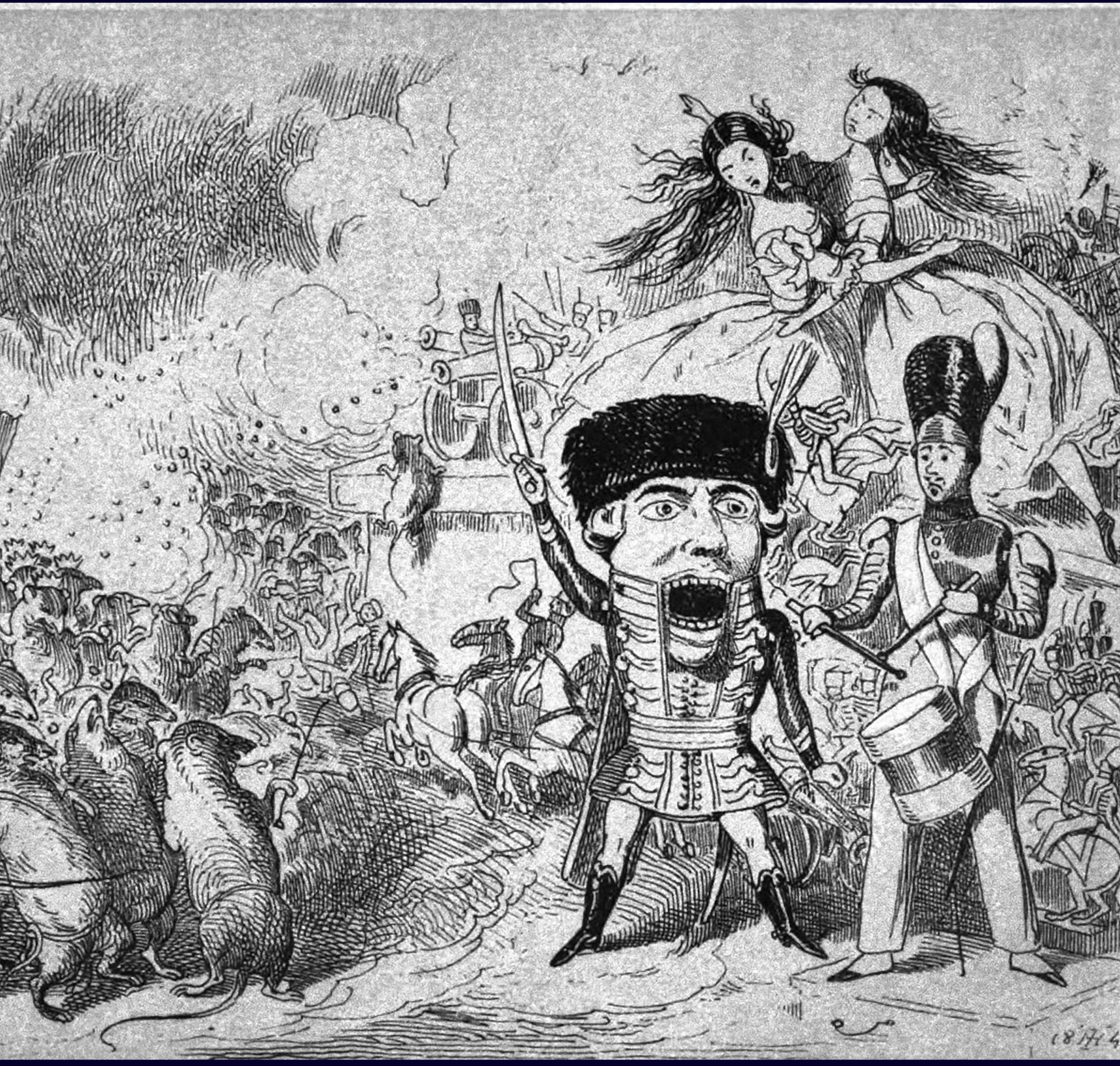

Bibliotek 1800

E. T. A. Hoffmann

Nøddeknækkeren

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af E. T. A. Hoffmann: *Nøddeknækkeren* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of E. T. A. Hoffmann: *Nøddeknækkeren* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

Juleaften

Den fireogtyvende december måtte medicinalråd Stahlbaums børn på ingen måde komme ind i dagligstuen, og endnu mindre i den tilstødende stadsstue. Fritz og Marie sad i en krog i hjørnestuen og trykkede sig tæt op til hinanden, for de begyndte at blive ganske uhyggeligt til mode, da mørket faldt på, og der aldrig blev bragt lys ind den aften. Fritz fortalte hviskende den yngre søster (hun var for nylig fyldt syv år), hvorledes han fra om morgenen af havde hørt noget rasle og røre sig og banke sagte ude i de aflåsede stuer, og at en lille mørk mand for ikke længe siden havde sneget sig over gården med en kasse under armen – det måtte ganske bestemt være gudfar Drosselmeier. Da klappede Marie i hænderne af glæde og råbte: "Hvad mon dog gudfar Drosselmeier har bragt til os i år!"

Overretsråd Drosselmeier så ikke godt ud; han var lille, mager og rynket, og havde et stort sort plaster i stedet for det højre øje, og da han var ganske skaldet, gik han med en smuk hvid paryk, som var kunstfærdigt forarbejdet af glas. Gudfaderen var også selv en kunstfærdig mand, ja han kunne endog lave ure, og forstod sig så godt på dem, at han altid blev hentet, når et af de smukke ure i Stahlbaums hus var sygt, så det ikke kunne synge. Han tog da glasparykken og den gule kjole af, bandt et blåt forklæde om livet, og stak ind i uret med spidse instrumenter, så det ordentlig gjorde den lille Marie ondt; men uret havde ingen skade af det, men blev netop

levende igen og begyndte så lystigt at snurre, slå og synge, at det var en fornøjelse! – Når han kom, havde han altid noget med til børnene: En lille mand, der kunne dreje øjnene og bukke, en dåse, hvorfra der hoppede en fugl frem, eller den slags. Men til jul havde han altid forfærdiget et smukt lille kunstværk, som han havde haft stor ulejlighed af, og som forældrene derfor omhyggeligt gemte, så snart juleaften var forbi.

"Ak, hvad mon dog gudfar Drosselmeier bringer os denne gang!" råbte den lille Marie. Fritz mente, at det var måske en fæstning, hvori mange smukke soldater marcherede frem og tilbage og eksercerede, og hvor så andre soldater kom, som ville ind i fæstningen, men blev trængt tilbage af besætningen, der skød ud på dem med kanoner.

"Nej, nej!" afbrød Marie Fritz: "Gudfar Drosselmeier har fortalt mig om en yndig have; i den er en stor sø, hvor der svømmer herlige hvide svaner med gyldne halsbånd og synger de dejligste sange. Så kommer en lille pige hen til søen, lokker svanerne til sig og fodrer dem med marcipan."

"Svaner spiser ikke marcipan," afbrød Fritz hende lidt hårdt, "og gudfar Drosselmeier kan heller ikke lave en hel have. Vi har i grunden kun lidt fornøjelse af hans legetøj, det bliver jo altid straks taget fra os igen! Så holder jeg dog meget mere af det, papa og mama forærer os, det beholder vi og kan gøre med, hvad vi vil."

Nu talte børnene frem og tilbage om, hvad det mon denne gang kunne være. Marie mente, at mamsel Gertrud (hendes store dukke) tabte sig meget, for hun var blevet så klodset og faldt hvert øjeblik på gulvet, hvilket altid efterlod stygge mærker

i ansigtet og aldeles forstyrrede hendes påklædning. Det hjalp ikke, lige meget hvor meget hun end skændte. Og forleden smilede mama, da hun syntes så godt om Grethes lille parasol. Fritz forsikrede derimod, at han manglede en skimmel i sin stald, og at der aldeles intet kavaleri var blandt hans tropper, hvilket papa nok vidste.

Børnene vidste ret godt, at forældrene havde købt mange smukke foræringer til dem, som de nu stillede op, men de var også forsikrede om, at Kristusbarnet så på det med milde, fromme øjne, og at hver julegave derfor både bragte glæde og velsignelse. Den ældre søster Luise mindede dem om det, da de blev ved at hviske til hinanden om foræringerne, og tilføjede, at det var den hellige Krist selv, der gennem forældrene altid gav børnene det, som kunne glæde dem mest, og da han vidste dette meget bedre end de selv, måtte de slet intet ønske eller håbe, men vente fromt og stille på hvad der var dem bestemt. Den lille Marie blev ganske eftertænksom, men Fritz mumlede ved sig selv: "En skimmel og husarer ville jeg rigtignok gerne have."

Det var blevet ganske mørkt. Fritz og Marie trykkede sig tæt op til hinanden uden at sige et ord; det forekom dem, som om sagte vingeslag susede omkring dem, og som om de hørte en fjern, dejlig musik. Et lysskær gled pludseligt hen over væggen – da vidste børnene, at Kristusbarnet var fløjet bort på strålende skyer til andre lykkelige børn. I dette øjeblik hørtes der nogle sølvklare toner: Klingeling! Klingeling! Dørene sprang op, og en sådan glans strålede dem i møde, at børnene stod stive som støtter og sagde blot: "Oh! Oh!" Men forældrene kom frem i døren, tog børnene i hænderne og sagde: "Kom dog

kun, kom dog kun, I kære børn, og se hvad den hellige Krist har givet jer!"

Julegaverne

Jeg henvender mig til dig selv, min kære læser, Fritz, Theodor, Ernst, eller hvad du nu hedder, og beder dig ret levende at genkalde i din erindring det sidste pyntede julebord med alle dets smukke gaver, for da vil du kunne tænke dig, hvorledes børnene stirrede på det med strålende øjne, hvorledes Marie først efter et øjebliks tavshed med et dybt suk udbrød: "O, hvor smukt – hvor smukt!" og Fritz prøvede nogle luftspring, som lykkedes ham overmåde godt. Men børnene måtte også hele året igennem have været særdeles gode og artige, for de havde aldrig før fået så mange smukke, prægtige julegaver. Det store grantræ midt i værelset var fuldt af guld og sølvæbler, og som knopper og blomster voksede der brogede bonbons og sukkermandler på grenene. Men det smukkeste ved dette vidundertræ var dog, at utallige små lys funklede som stjerner mellem de dunkle grene, så at træet selv syntes at ville vise børnene sine blomster og frugter i denne glans, for at de skulle komme og plukke af det. Rundt om træet strålede de herligste sager – ja, hvem der dog kunne beskrive al den pragt! Marie så de nydeligste dukker, små køkkentøj, og hvad der var det allersmukkeste: En silkekjole med brogede bånd, der var ophængt således, at hun kunne se den fra alle kanter, hvilket hun også gjorde, idet hun den ene gang efter den anden udbrød: "O den smukke, den søde, yndige kjole! Og er den – er den virkelig til mig!?"

Fritz havde imidlertid allerede tre gange galopperet rundt om bordet for at prøve den ny skimmel, som han virkelig havde fundet tøjret ved bordet. Idet han steg af, sagde han: "Det er et vildt bæst, men det gør ingenting, jeg skal nok tæmme den!" og nu mønstrede han den ny eskadron husarer, der var klædt meget prægtigt i rødt og guld, havde lutter sølvvåben, og red på skinnende hvide heste, der næsten så ud, som om de var af det pure sølv.

Nu da børnene var blevet lidt roligere, ville de til at blade i billedbøgerne, der lå således opslået, at man straks kunne se allehånde smukke blomster, pyntede folk, og de nydeligste legende børn, så naturligt malede, som om de var levende. Ja, de ville netop til at blade i disse vidunderlige bøger, da der igen blev ringet. Da vidste de, at gudfar Drosselmeier nu ville vise dem sin julegave, og de løb hen til bordet ved væggen. I det samme blev den skærm, bag hvilken han så længe havde været skjult, taget bort – og hvad så nu børnene? På en grøn, med brogede blomster prydet græsplæne stod et prægtigt slot med mange spejlvinduer og gyldne tårne. Pludselig hørtes et klokkespil, døre og vinduer sprang op, så man kunne se, hvorledes småbitte sirlige herrer og damer spadserede frem og tilbage i salene. I den midterste sal, hvor der brændte så mange smålys i lysekronerne, at den syntes at stå i lys lue, dansede børn med korte kjoler og bluser efter klokkespillet. En herre i en smaragdgrøn kjole kiggede ud af vinduet, vinkede med hånden og forsvandt; og gudfar Drosselmeier selv – ikke større end Papas tommeltot – kom undertiden frem i slotsdøren, og gik ind igen.

Da Fritz i nogen tid, lænet over bordet, havde betragtet det smukke slot, sagde han: "Gudfar Drosselmeier, lad mig nu gå ind i dit slot!" Overretsråden forsikrede ham, at det gik slet ikke an; og det havde han jo ret i, og Fritz indså selv, at det var tåbeligt at ville gå ind i et slot, der selv med sine gyldne tårne ikke engang var så højt som han selv. Men da han endnu en stund havde set herrerne og damerne spadsere, børnene danse, den grønne mand kigge ud af vinduet og gudfar Drosselmeier komme frem i døren, blev han til sidst utålmodig og råbte: "Kom nu engang ud af den anden dør, gudfar Drosselmeier!"

"Det går ikke an, kære Fritz!" svarede overretsråden.

"Så lad da den grønne mand, der så tit ser ud af vinduet, spadsere omkring med de andre!"

"Det går heller ikke an," svarede overretsråden.

"Så lad børnene komme ud, at jeg kan se dem nær ved!" råbte Fritz.

"Det går slet ikke an," svarede overretsråden fortrydeligt; "som mekanismen engang er, må den forblive."

"Så-å?" spurgte Fritz langsomt, "det går slet ikke? Hør engang, gudfar Drosselmeier, når de små pyntede folk derinde ikke kan gøre andet end evindelig det samme, er det ikke stort bevendt med dem, så bryder jeg mig ikke en smule om dem. Nej, da priser jeg mine husarer! De må manøvrere frem og tilbage, som jeg vil have det – de er ikke spærret inde i et hus!" og derpå sprang han hen til julebordet og lod eskadronen på sølvhestene trave frem og tilbage, gøre højre og venstre om og hugge ind af hjertens lyst.

Marie havde allerede ganske stille listet sig bort, for hun var også blevet træt af at se dukkerne spadsere og danse, men ville

kun ikke lade sig mærke med det, som broder Fritz, da hun var en sød, artig lille pige.

Overretsråd Drosselmeier sagde temmelig fortrædeligt til forældrene: "Sådan et kunstværk er ikke noget for uforstandige børn; jeg vil pakke mit slot ned igen!" Men da kom moderen hen og bad ham vise sig den hele indretning og den meget sindrige mekanisme, hvorved dukkerne blev sat i bevægelse. Overretsråden skilte da det hele fra hinanden, og satte det sammen igen; derved blev han i godt humør og forærede børnene endnu nogle brune mænd og koner med forgyldte ansigter, hænder og fødder. De var alle fra Thorn, og lugtede ligesom peberkager, hvilke denne by netop var berømt for, og Fritz og Marie glædede sig meget over dem.

Luise havde taget den smukke nye kjole på, som hun havde fået, og den klædte hende vidunderligt godt; men da moderen opfordrede Marie til også at tage sin på, bad hun, om det måtte vente lidt, hun ville så gerne se endnu en smule på den. Man tillod hende det gerne.

Maries yndling

Men Marie ville nødig fjerne sig fra julebordet, fordi hun, idet Fritz' eskadron rykkede frem, havde fået øje på en fortræffelig lille mand, der hidtil havde stået stille og beskeden ved træet, som om han ganske roligt ventede på, at turen skulle komme til ham. Der var rigtignok meget at udsætte på hans figur; for den lange, svære overkrop passede kun dårligt til de tynde små ben, og hovedet var alt for stort; men den omhyggelige klædedragt, der vidnede om mandens smag og dannelse, bødede meget på dette. Han havde nemlig en smuk violet husarfrakke med mange hvide snore og knapper på, tilsvarende benklæder, og så nydelige små støvler, som man nogensinde har set på en students eller officers fødder, der sluttede så nøjagtigt til hans pæne små ben, som om de var malet på. Det var snurrigt, at han til denne klædning havde kastet en smal, ubekvem kappe over ryggen, der så ud som om den var af træ, og taget en bjergmandshue på; men Marie tænkte ved sig selv: Gudfar Drosselmeier går jo også med en styg kappe og en afskyelig hue, og han er dog sådan en rar gudfar. Marie gjorde også den bemærkning, at om end gudfar Drosselmeier klædte sig lige så sirligt som den lille mand, ville han dog ikke se nær så godt ud. Marie havde ved første blik fået ham kær, men først ved nærmere betragtning gik det ret op for hende, hvilken godmodighed der lå i hans ansigt. De lysegrønne, noget store og fremstående øjne udtrykte venskab og velvilje, og det

velfriserede bomuldsskæg klædte ham godt, da det fremhævede det søde smil omkring hans højrøde mund.

"Ak," udbrød Marie endelig, "kære fader! hvis er den allerkæreste lille mand, der står ved træet?"

"Han skal knække nødder for jer alle sammen, mit barn, og han tilhører Luise, såvel som dig og Fritz." Med disse ord tog faderen ham forsigtigt i hånden, og idet han løftede trækappen i vejret, spærrede mandslingen munden højt op, og viste to rækker smukke hvide tænder. Marie skød, efter faderens anvisning, en nød ind, og – knik – knak – bed manden den itu, så skallerne faldt af, og Marie fik den søde kerne i hånden. Nu vidste Marie, at den nydelige lille mand hørte til nøddeknækkernes slægt og drev sine forfædres profession. Da hun jublede af glæde over den, sagde faderen: "Da du synes så godt om nøddeknækkeren, lille Marie, skal han også stå under din særdeles beskyttelse, skønt Fritz og Luise, som jeg netop sagde, har samme ret til at bruge den som du."

Marie tog ham straks i hånden og lod ham knække nødder; men hun udsøgte altid de mindste, da hun syntes det klædte ham dårligt at spærre munden så højt op. Luise kom snart derhen, og nu måtte den gode nøddeknækker også arbejde for hende, hvilket lod til at være ham en sand fornøjelse, eftersom han vedblev at smile til dem. Fritz var imidlertid blevet træt af at ride og eksercere, og da han hørte, at der blev knækket nødder, sprang han hen til søstrene og lo hjerteligt ad den snurrige lille mand, som nu, da Fritz også ville spise nødder, gik fra hånd til hånd, uden at have et øjebliks ro. Fritz skød altid de største nødder ind; men pludselig lød det – krak – krak – tre af

nøddeknækkerens små tænder faldt ud af munden, og hagen gik itu.

"O, min stakkels lille nøddeknækker!" skreg Marie højt og tog ham fra Fritz.

"Det er en tosset krabat!" sagde Fritz. "Han vil være nøddeknækker og har ikke ordentlige tænder – han forstår sig vel nok godt på sit håndværk! Lad mig bare få ham, Marie! Han skal knække nødder for mig, om han så mister alle de øvrige tænder og hagen oven i købet. Det er godt nok til den døgenigt."

"Nej, du får ham ikke!" råbte Marie grædende. "Min stakkels lille nøddeknækker! han ser så bedrøvet på mig, og viser mig sin sårede mund. – Men du er et hårdhjertet menneske – du pisker dine heste og lader somme tider soldater skyde."

"Det er nødvendigt; men det forstår du dig ikke på!" råbte Fritz, "men nøddeknækkeren tilhører lige så vel mig, som dig – lad mig nu få ham!"

Marie brast i heftig gråd og svøbte hurtigt den syge nøddeknækker ind i sit lommetørklæde.

Da kom forældrene til med gudfar Drosselmeier, som til Maries store sorg tog Fritz' parti. Men faderen sagde: "Jeg har udtrykkelig stillet nøddeknækkeren under Maries beskyttelse, og da han netop nu trænger til den, som enhver kan se, har hun uindskrænket magt over ham, uden at nogen har lov at blande sig i sagen. Det undrer mig for resten, at Fritz forlanger, at en, der er blevet syg i tjenesten, skal blive ved at gøre tjeneste. Som øvet militær måtte han jo vide, at man aldrig stiller de sårede med i geleddet."

Fritz lod Marie beholde nøddeknækkeren og sneg sig skamfuld hen til den anden side af bordet for at bringe sine

husarer i nattekvarter og udstille forposter. Marie opsamlede de tabte tænder, bandt et hvidt silkebånd, som hun tog af sin kjole, om den dårlige hage og indsvøbte den lille stakkel, som så meget bleg og forskrækket ud, endnu omhyggeligere i sit lommetørklæde. Og mens hun betragtede billederne i en smuk billedbog, der lå iblandt de andre julegaver, vuggede hun ham i sine arme som et lille barn.

Da gudfar Drosselmeier lo ad hende og blev ved at spørge, hvordan hun dog kunne gøre så meget væsen af den hæslige lille knægt? – blev hun alvorligt vred, hvad hun ellers aldrig plejede; den underlige sammenligning med Drosselmeier, som hun uvilkårligt havde gjort, da hun først fik øje på nøddeknækkeren, påtrængte sig hende igen, og hun sagde meget alvorligt: "Om du også pyntede dig lige så smukt som min nøddeknækker, og tog lige så nydelige blanke støvler på, ville du dog ikke se nær så godt ud som ham."

Marie kunne slet ikke begribe, hvorfor forældrene lo ad dette, og hvorfor overretsråden fik en rød næse og ikke lo nær så højt med som før.

Vidunderlige begivenheder

Når man kommer ind i medicinalrådens dagligstue, står ved den brede væg lige til venstre for døren et højt glasskab, hvori børnene gemmer alle deres julegaver. Da Luise var ganske lille, bestilte faderen skabet hos en duelig snedker, som indrettede det så prægtigt og satte så spejlblanke ruder i det, at alt hvad der stod indenfor næsten tog sig bedre ud, end når man havde det i hånden. På øverste hylde, som Fritz og Marie ikke kunne nå, stod gudfar Drosselmeiers kunstværker; derunder var en hylde til billedbøgerne, og de to nederste hylder kunne børnene benytte, som de ville; men de var kommet overens om, at Marie skulle have det nederste rum til dukkebolig, og Fritz havde sine tropper i kvarter på hylden ovenover. Der stillede Fritz også de nye husarer op, og Marie lagde mamsel Gertrud til side, bragte den nye, pyntede dukke ind i kammeret, og lod sig indbyde af hende til at spise sukkermandler. Værelset var meget smukt møbleret. Du har måske selv, min lille tilhørerinde, ligesom den lille Marie Stahlbaum, en blomstret sofa, allerkæreste små stole, et nydeligt tebord, men frem for alt en pæn, snehvid seng, hvori de smukkeste dukker sover? Alt dette stod i det ene hjørne af skabet, hvor væggen endogså var betrukket med brogede billeder; og du kan da nok tænke, at den nye dukke, som hed mamsel Clara, måtte have det overmåde godt i et sådant værelse.

Det var allerede herimod midnat, og gudfar Drosselmeier var for længe siden gået; men børnene kunne slet ikke rive sig løs

fra glasskabet, hvor meget end moderen bad dem om dog endelig at gå i seng. Til sidst råbte Fritz: "Det er sandt, de stakkels karle" (han mente husarerne) "trænger jo til ro nu, og så længe jeg er til stede, vover ingen at nikke en smule, det ved jeg nok!" og så gik han.

Men Marie bad bønligt: "O, lad mig dog blive et øjeblik, et lille øjeblik, søde moder! jeg har endnu så meget at besørge; men når det er gjort, vil jeg straks gå i seng."

Da Marie var et fromt, fornuftigt barn, kunne den gode moder uden mindste bekymring lade hende blive alene ved legetøjet. Men for at Marie ikke skulle komme til skade med lysene, der brændte rundt om skabet, slukkede moderen dem alle, så at kun lampen, der hang ned fra loftet, udbredte et blidt, dæmpet skær i stuen. "Kom nu snart, lille Marie, ellers kommer du for sent op i morgen!" råbte moderen, idet hun gik ind i sovekammeret.

Så snart Marie var alene, gav hun sig til noget, der lå hende på hjerte, og som hun uden selv at vide hvorfor, ikke ville lade moderen se. Hun lagde den syge nøddeknække, som hun hele tiden havde båret på armen, forsigtigt hen på bordet, viklede ham varsomt ud af tørklædet og så til hans sår. Nøddeknækkeren var meget bleg, men smilede så vemodigt og venligt, at Marie blev ganske bevæget. "Kære lille nøddeknækker," hviskede hun til ham, "du må endelig ikke være vred på Fritz, fordi han har gjort dig fortræd. Han mener det ikke så slemt; det vilde soldaterliv har gjort ham lidt hårdhjertet, men jeg forsikrer dig, at han alligevel er en god dreng. Nu skal du se, hvor omhyggeligt jeg vil pleje dig, at du snart kan blive rask og glad igen! Du skal også få dine tænder

sat fast og din skulder bragt i lave – det forstår gudfar Drosselmeier aller bedst!"

Men Marie tav pludselig, for idet hun udtalte Drosselmeiers navn, gjorde nøddeknækkeren en afskyelig grimasse, og det så ud, som om der skød gnister af hans øjne. Men da Marie forskrækket stirrede på ham, havde han igen sit gamle ærlige, vemodigt smilende udtryk, og hun indså nu, at det måtte have været lyset fra lampen, der, bevæget af trækvinden, havde vansiret nøddeknækkerens ansigt således.

"Jeg er dog en tåbelig pige, at jeg så let bliver bange og bilder mig ind, at dukken der kan skære ansigter! – Jeg holder næsten alt for meget af nøddeknækkeren; han ser så naragtig og dog så god ud! Nu må jeg også passe og pleje ham rigtig godt."

Derpå tog hun nøddeknækkeren på armen, lagde sig ned foran glasskabet og talte således til den nye dukke: "Vil du ikke nok overlade den syge nøddeknækker din seng, kære mamsel Clara, og selv hjælpe dig med sofaen, så godt du kan. Du er jo stærk og rask, ellers havde du ikke så mørkerøde kinder, og der er dog kun få dukker, selv blandt de allersmukkeste, der har sådan en blød sofa som denne."

Mamsel Clara så meget fornem og fortrædelig ud i al sin julestads og svarede ikke et muk.

"Jeg behøver jo slet ingen omstændigheder at gøre!" sagde Marie, tog sengen frem, lagde nøddeknækkeren i den efter at have forbundet hans sårede skulder med sit smukke livbånd, og dækkede ham til, helt op over næsetippen. "Han skal ikke blive hos den uartige Clara," vedblev hun, og satte sengen med nøddeknækkeren op på hylden ovenover, hvor den kom til at stå tæt ved den smukke landsby, hvor Fritz' husarer lå i kvarter.

Derpå lukkede hun skabet og ville netop til at gå ind i sovekammeret, da – hør nu efter, børn! – da det begyndte at skrabe og hvisle og rasle ganske sagte bag ovnen, stolene og skabene. Uret snurrede højere og højere, men kunne ikke slå; da så Marie, at den store forgyldte ugle, som sad på det, havde sænket sine vinger, så de dækkede hele uret, og strakt sit hæslige kattehoved med det krumme næb langt frem. Og nu snurrede det stærkere, ganske tydeligt: "Ure, ure, ure – må alle sagte snurre – sagte snurre. – Musekongens fine øre – bim bim – vil vor gamle vise høre. Midnatsslag, midnatsslag – ding dang – lad ham høre sidste gang."

I det samme slog uret tolv dumpe slag.

Marie blev så bange, at hun nær var løbet sin vej, da hun så, at det var gudfar Drosselmeier, der sad på uret i stedet for uglen og lod sine gule kjoleskøder hænge ned på begge sider som vinger; men hun tog dog mod til sig og råbte højt, i en ynkelig tone: "Gudfar Drosselmeier, gudfar Drosselmeier, hvad bestiller du dog der? Kom ned til mig, og gør mig ikke så bange, du slemme gudfar Drosselmeier!"

Men nu peb og støjede det i alle kroge; og det løb, som om utallige små fødder travede omkring bag væggene, og utallige små lys glimtede frem igennem ridserne i gulvet. Men hvad hun antog for lys, var små funklende øjne, og hun så da en mængde små mus, som var i færd med at arbejde sig frem. Snart kom de op i stuen i stedse større og større flokke, travede frem og tilbage, og stillede sig til sidst i geled, ligesom Fritz plejede at stille sine tropper før slaget.

Dette forekom Marie meget pudsigt og da hun ikke, som så mange andre børn, nærede en naturlig afsky for mus, var hun

lige ved at glemme al sin frygt, da der pludselig lød en så forfærdelig gennemtrængende piben, at det løb hende koldt ned ad ryggen. Og hvad så hun nu? – ak, min lille ven! jeg tvivler ingenlunde om, at du ligesom den kloge og modige feltherre Fritz Stahlbaum har hjertet på rette sted, men jeg tør dog vædde, at du var løbet din vej, hvis du havde set det, Marie nu fik øje på; ja, jeg tror virkelig, at du var sprunget i seng og havde trukket dynen højt op over ørene. Men det kunne den stakkels Marie ikke engang gøre – for hør blot, børn! – lige ved hendes fødder fo'r sand, mursten og kalk i vejret som drevet af en underjordisk magt, og syv musehoveder med syv skinnende blanke kroner på hævede sig afskyeligt hvislende og pibende op gennem hullet. Og snart arbejdede hele legemet sig frem, på hvis hals de syv hoveder sad. Den store, med syv kroner smykkede mus blev modtaget med en enstemmig tre gange gentagen piben af den jublende hær, som nu pludselig satte sig i bevægelse og travede lige henimod skabet – lige løs på Marie, som endnu stod nær ved glasdøren.

Før bankede hendes hjerte således af angst og gru, at hun tænkte, det ville snart springe ud af brystet og hun måtte dø; men nu var det, som om blodet stivnede i hendes årer. Halvt afmægtig vaklede hun tilbage, og – klir – klir – faldt en glasrude, som hun kom til at støde ind med albuen, af skabet ned på gulvet. I samme øjeblik følte hun vel en stikkende smerte i den venstre arm, men hun blev tillige meget lettere om hjertet; hun hørte ingen piben mere, det var blevet ganske stille, og skønt hun nu turde se derhen, troede hun dog, at musene var blevet bange for den klirrende glasrude og krøbet tilbage i deres huller.

Men hvad var der nu igen på færde? – Lige bagved Marie begyndte det at rumstere forunderligt i skabet, og fine dukkestemmer råbte: "Vågn op, vågn op! Fjenden er nær. Vågn op, vågn op! Til våben, i gevær!" og der blev ringet med sølvklare småklokker. "O, det er jo mit lille klokkespil!" råbte Marie glad, og gik et skridt frem. Da så hun, at der var tændt lys i skabet, og at dukkerne løb rundt imellem hinanden og slog om sig med de små arme.

Men pludselig rejste nøddeknækkeren sig, kastede tæppet langt hen ad gulvet og sprang med et spring ud af sengen, idet han råbte: "Knik – knak – musepak! Knik, knak – farlig leg – krik – krak – jeg skal lære dig! Knik – knak – musepak – jeg skal møde dig – i farlig leg!" Derpå svang han sit lille sværd i luften og råbte: "Trofaste vasaller, venner og brødre, vil I stå mig bi i denne hårde strid?" Da råbte tre harlekiner, en pjerrot, fire skorstensfejere, to sprællemænd og en tambur: "Ja herre, vi følger dig i liv og død!" og styrtede efter den begejstrede nøddeknækker, som vovede det farlige spring fra den anden hylde. Men de kunne sagtens springe ned, for de havde ikke alene en mængde klæder af uld og silke på, men de fleste var indvendig fyldt med bomuld og hø, så de faldt ned som uldsække.

Men den stakkels nøddeknækker kunne let komme til skade, for der var næsten to fod fra hylden, hvor han stod, til gulvet, og hans krop var så skrøbelig, som om den var gjort af lindetræ. Han havde vist også brækket arme og ben, hvis mamsel Clara ikke i samme øjeblik var sprunget op fra sofaen, og havde modtaget helten med det dragne sværd i sine bløde arme. "Ak,

du kære, gode Clara!" hulkede Marie, "hvor jeg har gjort dig uret! Du overlod vist gerne nøddeknækkeren din seng."

Men mamsel Clara trykkede den unge helt blidt til sit silkebryst, og sagde: "O herre! drag dog ikke med i kamp, syg og såret som De er! Se hvorledes Deres modige vasaller allerede forsamler sig, med fuld fortrøstning til sejren. Harlekin, Pjerrot, skorstensfejer, sprællemand og tambur er allerede nede, og deviserne i mit rum higer efter at følge dem. Udhvil i mine arme, o herre, eller vær vidne til sejren fra min fjerhat!"

Således talte Clara; men nøddeknækkeren var så uregerlig og sprællede således med benene, at Clara hurtigt måtte sætte ham ned på gulvet igen. Da faldt han meget galant på knæ for hende og hviskede: "Mindet om Deres deltagelse og bevågenhed skal følge mig i kampen, skønne dame!" Clara bukkede sig så dybt ned, at hun kunne gribe hans arm, løftede ham blidt i vejret, løste hurtigt sit sirlige, af pailletter funklende livbælte af, og ville hænge det om ham; men han veg et par skridt tilbage, lagde hånden på hjertet, og sagde meget højtideligt: "Spild ikke således Deres gunstbevisning på mig, skønne dame, for" – han standsede, og rev med et dybt suk det lille bånd af, hvormed Marie havde forbundet ham, trykkede det til sine læber og hængte det om sig som et skærf; derpå sprang han behændigt og let som en fugl over skabslisten ned på gulvet, idet han modigt svang sit lille sværd i luften.

I indser vel, kære tilhørere, at nøddeknækkeren allerede, førend han virkelig blev levende, ret godt havde følt al Maries godhed og omhu, og at han kun af kærlighed til hende nægtede at modtage Claras bånd, skønt det skinnede som guld og var

overmåde smukt. Den gode, trofaste sjæl pyntede sig hellere med Maries simple silkebånd.

Men hvad vil der nu ske?

Så snart nøddeknækkeren sprang ned, brød den tidligere piben og kvækken løs igen. Ak! – under det store bord var en talløs mængde mus opstillet i truende rækker, under anførsel af den afskyelige mus med de syv hoveder.

Hvad skal det dog blive til?

Slaget

"Slå generalmarchen, trofaste vasal!" skreg nøddeknækkeren højt til tamburen, som straks begyndte at hamre løs på trommen, så ruderne i glasskabet klirrede. Nu kradsede og klaprede det derinde, og Marie så, hvorledes lågene på alle de æsker, hvori Fritz' armé var indkvarteret, med magt blev kastet af, og soldaterne sprang ud og ned i det underste rum, hvor de stillede sig op i skinnende rækker. Nøddeknækkeren fo'r frem og tilbage og talte begejstrede ord til tropperne. "De hunde rører sig jo ikke af pletten!" skreg han forbitret, og henvendte sig derpå hurtigt til Pjerrot, der så meget bleg og medtaget ud, og sagde højtideligt: "Da jeg kender Deres mod og erfaring, general, betror jeg Dem kommandoen over hele kavaleriet og artilleriet. Det kommer an på et hurtigt overblik og en rigtig udnyttelse af situationen. De behøver ingen hest, De galopperer jo fortræffeligt på Deres lange ben. Gør nu Deres pligt!" Pjerrot lagde straks sine lange, tørre fingre på munden, og udstødte et gennemtrængende skrig, der lød som klangen af hundrede trompeter. Da begyndte en stærk stampen og trampen i skabet, og alle Fritz' kyrasserer og dragoner, med de skinnende nye husarer i spidsen, rykkede ud på gulvet. Nu defilerede regiment efter regiment med flyvende faner og klingende spil forbi nøddeknækkeren, og stillede sig i en bred række tværs over gulvet. Fritz' kanoner fo'r imens raslende frem foran dem, og nu begyndte en heftig kanonade. Marie kunne tydeligt se sukkerkuglerne slå ned blandt musenes tætteste klynger, så de

blev ganske hvide og skammede sig meget. Men størst virkning gjorde et svært batteri, der var kørt op på mamas skammel, og uafladeligt bombarderede musene med pebernødder, så de faldt omkuld.

Men fjenden vovede sig alligevel nærmere, ja de løb endog nogle kanoner over ende, hvorved der opstod en rædsom larm. Marie kunne knap se, hvad der foregik, for bare røg og støv, men så meget er vist, at begge hærene sloges med den største forbitrelse, og at udfaldet længe var tvivlsomt. Musene strømmede sammen i stedse større og større masser, og deres små sølvpiller, som de kastede meget behændigt, faldt helt ind i skabet, hvor Clara og Gertrud løb rundt og fortvivlet vred deres hænder.

"Skal jeg dø i min blomstrende ungdom – jeg, den smukkeste blandt dukker!" råbte Clara.

"Har jeg konserveret mig så godt, for at blive myrdet her inden for mine egne fire vægge?" skreg Gertrud.

Derpå kastede de sig i hinandens arme og hylede så højt, at man kunne høre det gennem den vilde krigslarm. Det var et spektakel, som I ikke kan gøre jer nogen forestilling om, kære børn: Prr – prr – bum – bum – bummelum – lød det i en sammenblanding; musekongen og musene bed og skreg, og alt imellem hørte man nøddeknækkerens gennemtrængende stemme, når han skred forbi de kæmpende bataljoner og uddelte nyttige befalinger.

Pjerrot havde udmærket sig ved nogle tapre kavaleri-angreb, men Fritz' husarer holdt sig tilbage, fordi muse-artilleriet beskød dem med nogle kugler, der lugtede fælt og satte afskyelige pletter på deres røde trøjer. Pjerrot lod dem gøre

venstre om, og i sin kommandoiver gjorde han selv ligeså, fulgt af sine kyrasserer og dragoner – det vil sige, de gjorde alle venstre om og deserterede. Derved kom batteriet på skamlen i fare, og det varede heller ikke længe, før en stor skare afskyelige mus lød så stærkt imod det, at hele skamlen med samt kanoner og kanonerer væltede. Nøddeknækkeren blev meget bestyrtet, og befalede, at den højre fløj skulle retirere.

Du ved vel, min krigskyndige ven, at det vil sige det samme som at løbe sin vej, og du beklager vel med mig, at det skal tage en så ulykkelig ende med Maries kære nøddeknækkers armé.

Men vend engang din opmærksomhed bort fra dette uheld og betragt den venstre fløj af nøddeknækkerens armé, hvor alt går så godt, at der endnu er håb for hærføreren og hæren. Midt i den heftigste kamp var muse-kavaleriet sagte rykket frem under kommoden, og havde med en græsselig piben foretaget et rasende angreb på venstre fløj af nøddeknækkerens armé, hvor de imidlertid fandt en uventet modstand.

Med en langsomhed, som terrænet gjorde nødvendig, da skabslisten skulle passeres, var devise-korpset rykket frem, anført af to kinesiske kejsere, og havde stillet sig *en quarré plain*.

Disse herlige, brogede tropper, der bestod af en mængde gartnere, tyrolere, tunguser, frisører, harlekiner, cupidoer, løver, tigre, marsvin og aber, fægtede med fatning, mod og udholdenhed. Ja, denne bataljon havde med spartansk tapperhed nær tilkæmpet sig sejren, hvis ikke en forvoven fjendtlig ritmester havde været dumdristig nok til at trænge frem og bide hovedet af den ene kinesiske kejser, som i faldet knuste to tunguser og et marsvin. Derved fremkom et hul, hvorigennem fjenderne trængte ind, og snart var hele

bataljonen fortæret. Men de havde ikke stor fordel af denne grusomhed, for idet en muse-kavalerist bed en af sine tapre modstandere midt over, fik han en lille trykt seddel i halsen, hvoraf han straks døde.

Men hvad hjalp dette nøddeknækkerens armé, som, efter engang at have begyndt tilbagetoget, stadig trak sig længere tilbage, og mistede stadig flere folk, så at den stakkels nøddeknækker til sidst stod ved skabet med en ganske lille flok. "Lad reserven rykke frem! – Pjerrot! Harlekin! Tambur – hvor er I henne?" råbte nøddeknækkeren, som endnu håbede, at der skulle rykke flere tropper ud fra glasskabet. Der kom virkelig også nogle brune mænd og koner med forgyldte ansigter, hatte og hjelme, men de slog desværre så ubehændigt om sig, at de aldrig ramte fjenden; derimod rev de huen af hovedet på nøddeknækkeren. De fjendtlige jægere bed desuden snart benene af dem, så de faldt omkuld og knuste nogle af nøddeknækkerens våbenbrødre.

Denne var nu i den største fare, omringet af fjender fra alle kanter. Han ville springe ind i skabet, men hans ben var for korte; Clara og Gertrud, som lå besvimede på gulvet, kunne ikke hjælpe ham – husarer og dragoner sprang rask forbi ham ind i skabet.

Da råbte han fortvivlet: "En hest – en hest! et kongerige for en hest!"

I samme øjeblik greb to fjendtlige tirailleurs ham bagfra, og musekongen kom farende med et syvdobbelt triumfskrig.

Nu kunne Marie ikke længere holde det ud: "O min kære nøddeknækker!" råbte hun hulkende, greb næsten uden at vide det, sin venstre sko og kastede den af al magt ind i musenes

tætteste klynge, efter deres konge. I samme øjeblik var alt som blæst bort; men Marie følte en stikkende smerte i den venstre arm og faldt afmægtig om på gulvet.

Sygdommen

Da Marie vågnede op, som af en dyb, dødlignende søvn, lå hun i sin seng i sovekammeret, hvor solen skinnede klart funklende ind gennem de tilfrosne ruder. Doktor Wendelstern, som sad ved sengen, sagde i en dæmpet tone: "Nu er hun vågen."

Da nærmede moderen sig og betragtede hende med et ængsteligt, forskende blik. "Ak kære moder," hviskede den lille Marie, "er alle de hæslige mus borte; og er den stakkels nøddeknækker reddet?"

"Hvor kan du snakke så tåbeligt?" svarede moderen, "hvad har musene med nøddeknækkeren at gøre? Men du har rigtig gjort os sorg, slemme barn! Det kommer der ud af det, når børn er egensindige og ikke adlyder forældrene. Du legede i går med dine dukker til langt ud på natten; så er du blevet søvnig, og det kan jo være at en mus har forskrækket dig, skønt vi aldrig har mærket noget til dem her; men hvordan det nu er gået eller ikke, stødte du en skabsrude ind og skar dig så dybt i armen, at hr. Wendelstern, som netop har taget skårene ud, siger, at hvis glasset havde skåret en åre over, ville du have fået en stiv arm, eller vel endog have forblødt dig. Gud være lovet, at jeg vågnede ved midnatstid og gik ind i dagligstuen for at hente dig, da jeg så, at du endnu ikke var kommet i seng. Der lå du afmægtig på gulvet og blødte stærkt. Jeg var nær ved selv at besvime af skræk! – Rundt omkring dig lå en del af Fritz' tinsoldater og andre dukker, knuste deviser og peberkagemænd; men

nøddeknækkeren lå i din blødende arm, og ikke langt fra dig så jeg din venstre sko."

"Ak lille moder!" faldt Marie hende i talen, "det var jo spor af det store slag mellem dukkerne og musene. Jeg blev så forskrækket, da musene ville tage nøddeknækkeren til fange, som kommanderede dukkearméen, at jeg kastede min sko efter musene – men hvad der senere skete, ved jeg ikke!"

Doktor Wendelstern blinkede til moderen, og denne sagde i en blid tone: "Du kan være ganske rolig, mit kære barn! Musene er borte, og nøddeknækkeren står rask og veltilfreds i glasskabet."

Nu kom medicinalråden ind og talte længe med doktor Wendelstern; derpå følte han Maries puls, og hun hørte at der var tale om sårfeber. Hun måtte blive i sengen i længere tid og tage medicin, skønt hun, på smerten i armen nær, ikke følte sig syg. Hun vidste, at nøddeknækkeren var kommet uskadt fra slaget, og det forekom hende tit som i drømme, at hun ganske tydeligt hørte, hvorledes han vemodigt sagde: "Marie, mit hjertes dame! Jeg skylder Dem allerede meget, men De kan gøre endnu mere for mig." Hun spekulerede forgæves på, hvad det vel kunne være, men det var hende umuligt at gætte det.

Tiden faldt Marie meget lang; for hun kunne ikke lege, da hun måtte ligge ganske stille med den sårede arm, og når hun ville læse, løb bogstaverne i ét for hendes øjne, så hun måtte opgive det. Så meget mere længtes hun efter mørkningen, for så satte moderen sig hen ved sengen og fortalte smukke historier.

En aften, da hun netop var blevet færdig med eventyret om Fortunatus, sprang døren op, og gudfar Drosselmeier trådte

ind med disse ord: "Jeg må dog selv engang se, hvorledes det står til med den syge og sårede Marie!" Så snart Marie så gudfar Drosselmeier i den gule kjolefrakke, kom hun så levende til at tænke på den nat, da nøddeknækkeren blev overvundet af musene, at hun uvilkårligt udbrød: "O, gudfar Drosselmeier, hvor kunne du dog være så slem? Jeg så godt, hvordan du sad på uret og dækkede det med dine vinger, for at det ikke skulle slå højt og skræmme musene bort; og jeg hørte tydeligt, at du kaldte på musekongen! – Hvorfor kom du ikke nøddeknækkeren og mig til hjælp? du slemme gudfar Drosselmeier! Det er ene og alene din skyld, at jeg ligger her og er syg!"

Moderen spurgte ganske forskrækket: "Hvordan har du det, kære Marie?"

Men gudfar Drosselmeier skar de sælsomste ansigter, og sagde med en hæs, monoton stemme: "Perpendikel måtte snurre – ikke dikke – ville sig ej skikke – ure – ure – urperpendikel – måtte snurre, sagte snurre – lytter klokken højt skal lyde – kling klang, kling klang – dukkehjerter mod indgyde. Klokken, klokken tolv er slagen – musekongen snart bortjaget – derfor kom jo uglen hid. Uh – huh – klokkeklang – bing bang. Ure – ure – snurre – snurre. Perpendikel måtte snurre – ikke dikke – ville sig ej skikke – snurr – snurr –"

Marie kunne ikke vende sine øjne fra gudfar Drosselmeier, der så endnu hæsligere ud end ellers og svang den højre arm frem og tilbage som en dukke, der bliver trukket i en tråd; hun var vist blevet bange for ham, hvis moderen ikke havde været tilstede. Men Fritz, som imidlertid havde listet sig ind i sovekammeret, afbrød ham smilende: "Hvor du dog er løjerlig,

gudfar Drosselmeier. Du ligner jo min sprællemand, som jeg for længe siden har kasseret!"

Men moderen sagde meget alvorligt: "Sig mig dog, kære hr. overretsråd, hvad skal den underlige spøg betyde?"

"Herre Gud!" svarede Drosselmeier, "kender De da ikke min smukke urmagersang? den plejer jeg altid at synge for sådanne patienter som Marie." Derpå satte han sig hen ved Maries seng, og sagde: "Vær nu ikke vred, fordi jeg ikke straks hakkede alle musekongens fjorten øjne ud; jeg kunne virkelig ikke gøre det! Men nu skal du se: her har jeg noget, som jeg tænker skal fornøje dig."

Med disse ord stak han hånden i lommen og trak ganske langsomt og forsigtigt nøddeknækkeren op, som han havde gjort så udmærket i stand, at man skulle tro, tænderne aldrig havde været løse eller slået itu. Marie jublede højt af glæde.

"Der kan du se, hvor godt gudfar Drosselmeier mener det med din nøddeknækker!" sagde moderen.

"Men du må indrømme, lille Marie," afbrød overretsråden medicinalrådinden, "at nøddeknækkeren ikke kan kaldes velvoksen, og at hans ansigt ikke er smukt. Hvorledes denne nedarvede hæslighed er kommet ind i hans familie, vil jeg fortælle dig, hvis du har lyst til at høre det. Eller kender du måske allerede historien om prinsesse Pirlipat, fru Muserinke og den kunstfærdige urmager?"

"Hør engang, gudfar Drosselmeier!" udbrød Fritz, "du har sat tænderne meget godt ind på nøddeknækkeren og hagen er ikke længere løs, men hvor er sværdet blevet af – hvorfor har du taget sværdet fra ham?"

"Du skal også altid have noget at udsætte, dreng," svarede overretsråden ganske ærgerlig, "hvad kommer nøddeknækkerens sværd mig ved? – Jeg har kureret ham, men et sværd må han rigtig nok selv skaffe sig, hvis han vil have det!"

"Det er sandt!" råbte Fritz, "hvis han ellers duer til noget, vil han nok skaffe sig våben."

"Sig mig så Marie," vedblev overretsråden, "om du kender prinsesse Pirlipats historie?"

"Ak nej, fortæl, fortæl, gudfar Drosselmeier!" råbte Marie.

"Historien er dog vel ikke så græsselig som alt det, De ellers plejer at fortælle?" sagde moderen.

"Aldeles ikke, kære fru medicinalrådinde," svarede Drosselmeier, "den historie, jeg nu skal have den ære at fortælle, er netop overmåde lystig."

"Fortæl, fortæl, kære gudfar!" råbte børnene.

Eventyret om den hårde nød

Pirlipats moder var gift med en konge, var altså dronning, og Pirlipat selv var fra det øjeblik, hun blev kom til verden, en født prinsesse. Kongen, der var ude af sig selv af glæde over den smukke lille datter, som lå i vuggen, hoppede omkring på et ben og skreg: "Hurra! – Er der noget smukkere barn til i verden, end min lille Pirlipat?"

Ministre, generaler, stabsofficerer og præsidenter hoppede på et ben, ligesom kongen, og råbte højt: "Nej, Deres Majestæt!" Og det var virkelig den rene sandhed, at der ikke var født noget smukkere barn end prinsesse Pirlipat, lige fra verdens skabelse til den dag i dag. Hendes hud var som vævet af rød og hvid floksilke, øjnene skinnede som azurblå ædelsten, og de små guldlokker klædte hende allerkærest. Men det mærkeligste var dog, at Pirlipat kom til verden med to rækker nydelige perletænder, hvormed hun to timer efter sin fødsel bed rigskansleren i fingeren, da han nøjere ville undersøge hendes lineamenter, så han skreg højt: "O Jemini!" Andre påstår rigtignok, at han blot skreg "Av!" Meningerne er delte lige til den dag i dag.

Nok sagt; prinsessen bed virkelig rigskansleren i fingeren, og det henrykte folk vidste nu, at den yndige Pirlipat udmærkede sig lige så meget ved forstand, gemyt og åndrighed, som ved sin uforlignelige skønhed.

Som sagt, alle var glade. Kun dronningen lod til at være urolig og bekymret, men ingen anede årsagen, Hun lod

Pirlipats vugge bevogte med den mest påfaldende omhu. Der blev ikke alene sat vagt ved dørene, men hver nat måtte der foruden de to barnepiger, som altid sad ved vuggen, sidde seks vågekoner rundt om i kammeret, hver med en kat på skødet, som de uafladeligt måtte klappe, for at få den til at spinde. I kan naturligvis ikke gætte, hvorfor Pirlipats moder gjorde alle disse anstalter, kære børn, men jeg ved det, og vil straks sige jer det.

Engang var der en mængde tapre konger og prinser samlede ved Pirlipats faders hof, hvor det i den anledning gik muntert til med turneringer, komedier og hofballer. Men for ret at vise, at han havde fuldt op af guld og sølv, besluttede kongen at gøre et dybt greb i statskassen, og berede sine gæster en hidtil ukendt nydelse. Så snart han i al hemmelighed af overkøkkenmesteren havde erfaret, at hofastronomen havde forkyndt slagtetidens begyndelse, kørte han selv ud for at indbyde samtlige konger og prinser til – en tallerken suppe! for desmere at godte sig ved deres overraskelse.

Da han kom hjem, sagde han meget venligt til dronningen: "Du ved jo nok, min kære! hvordan jeg helst vil have pølserne."

Dronningen forstod ham godt; meningen var nemlig, at hun selv skulle påtage sig den nyttige forretning at lave pølser. Overskatmesteren måtte straks bringe de store guld-pølsekedler og sølvkasserollerne ned i køkkenet; der blev tændt et stort bål af sandeltræ, dronningen tog sit damaskes køkkenforklæde på, og snart udbredte den herligste vellugt sig i hele køkkenet fra den dampende pølsekedel. Da den liflige lugt trængte lige ind i statsrådet, blev kongen så henrykt, at han ikke længere kunne styre sig. "Om forladelse, mine herrer!" råbte han, sprang hurtigt ud i køkkenet, omfavnede

dronningen, rørte lidt rundt i kedlen med scepteret, og vendte derpå beroliget tilbage til statsrådet.

Nu var det vigtige øjeblik kommet, da flæsket skulle skæres i strimler og ristes på sølvristen, og hofdamerne trådte til side, da dronningen, af kærlig lydighed mod sin kongelige gemal, ville være ene om at gøre det. Men idet flæsket begyndte at steges, lod en fin, pibende stemme sig høre: "Giv mig lidt med af stegen, søster! Jeg vil være med ved smausen, jeg er jo også dronning – giv mig lidt med af stegen!"

Dronningen vidste godt, at det var fru Muserinke, der talte således. Fru Muserinke havde i mange år boet i kongens palads; hun troede sig i slægt med den kongelige familie, men var ellers dronning i det store rige Musolien og residerede lige under skorstenen. Skønt dronningen ikke uden videre ville erkende hende som sin søster, undte hun hende dog af ganske hjerte en godbid på denne højtidsdag, og råbte derfor godmodigt: "Kom kun frem, fru Muserinke, og spis så meget De vil af flæsket!" Da kom fru Muserinke hurtigt løbende, sprang op på skorstenen og greb med den sirlige lille pote efterhånden alle de stykker, som dronningen rakte hende.

Men nu kom alle fru Muserinkes fætre og kusiner og til sidst hendes syv sønner, ret uopdragne slyngler, og kastede sig over flæsket, som den forskrækkede dronning ikke kunne frelse. Lykkeligvis kom overhofmesterinden til og forjog de påtrængende gæster, så der endnu blev en lille smule flæsk til overs, hvilket efter den hidkaldte hofmatematikers anvisning blev nøjagtigt fordelt i alle pølserne.

Under paukers og trompeters klang drog alle de fremmede fyrster og prinser i skinnende højtidsdragter til slottet for at

deltage i pølsegildet. Da kongen med den største venlighed og nedladenhed havde budt dem velkommen, satte han sig ved bordenden i al sin kongelige pragt, med krone og scepter.

Allerede da leverpølsen blev serveret, så man ham blegne, sukke dybt, hæve sine øjne mod himlen og give alle tegn på den heftigste smerte. Men da han smagte blodpølsen, sank han hulkende tilbage i lænestolen, holdt hænderne for ansigtet og jamrede sig højt.

Alle sprang op fra bordet i den største forvirring. Hoflægen bestræbte sig forgæves for at komme til at føle den ulykkelige konges puls – han syntes at være et bytte for en dyb, navnløs kval. Endelig – endelig begyndte kongen at komme lidt til sig selv, takket være alle de stærke midler, der anvendtes, hvoraf brændt pennepose viste sig som det virksomste. Næsten uhørligt fremstammede han disse ord: "For lidt flæsk!"

Da kastede dronningen sig trøstesløs for hans fødder og udbrød hulkende: "O min stakkels ulykkelige kongelige gemal! hvor tungt måtte ikke dette slag ramme Dem! – Her ligger den skyldige for Deres fødder. Straf mig – straf mig hårdt! – ak, fru Muserinke med sine syv sønner, fætre og kusiner har næsten spist alt flæsket!"

Her faldt dronningen afmægtig om. Men kongen sprang op og råbte harmfuld: "Hvorledes gik det til, overhofmesterinde?"

Overhofmesterinden fortalte nu alt, hvad hun vidste om det, og kongen besluttede at tage blodig hævn over fru Muserinke og hendes familie, der havde spist det flæsk, der skulle i pølserne.

I statsrådet bestemte man i et hemmeligt møde, som holdtes i denne anledning, at lægge sag an imod hende og konfiskere

hendes samtlige godser; men da kongen indvendte, at hun imidlertid uhindret kunne spise flæsket fra ham, blev den hele sag overdraget til min navnefælle hofurmager og mekaniker Christian Elias Drosselmeier, som lovede at fordrive fru Muserinke og hendes slægt for bestandig ved hjælp af en meget statsklog operation. Han opfandt virkelig nogle små kunstige maskiner, hvori der blev hængt lidt flæsk i en tråd, og disse opstillede han rundt omkring de små flæsketyves bolig. Fru Muserinke var alt for klog til ikke at gennemskue Drosselmeiers list, men alle hendes advarsler og formaninger var forgæves – lokket af lugten fra det stegte flæsk gik alle hendes syv sønner og mange, mange slægtninge og undersåtter i Drosselmeiers fælder, og i det øjeblik de ville snappe flæsket bort, faldt et gitter ned for åbningen, så de ikke kunne slippe ud igen, og derpå måtte de lide en vanærende død i køkkenet. Fru Muserinke forlod med sine få tiloversblevne undersåtter denne jammerens skueplads med hjertet fuldt af harme, fortvivlelse og hævntørst. Hele hoffet jublede, men dronningen var bekymret, da hun kendte fru Muserinkes karakter og vel vidste, at hun ikke ville lade sine sønners død uhævnet.

En dag, da dronningen ville tilberede en lungemos til sin kongelige gemal, viste fru Muserinke sig virkelig og sagde: "Mine sønner, mine slægtninge og undersåtter er dræbt. Tag dig i agt, fru dronning, at musedronningen ikke bider den lille prinsesse ihjel – tag dig i agt."

Derpå forsvandt hun og lod sig ikke mere se; men dronningen blev så forskrækket, at hun lod lungemosen falde i

asken. Således fordærvede fru Muserinke for anden gang en livret for kongen, hvilket han var meget opbragt over.

Men nu er det nok for i aften; resten skal I få en anden gang.

Hvor meget end Marie, der havde sine egne tanker ved fortællingen, bad gudfar Drosselmeier om at blive ved, lod han sig dog ikke overtale, men sprang op og sagde: "For meget på engang er usundt! I morgen skal I få resten."

Idet overretsråden ville gå ud af stuen, spurgte Fritz: "Men sig mig, gudfar Drosselmeier, er det virkelig dig, der har opfundet musefælderne?"

"Hvor kan du spørge så tåbeligt?" sagde moderen; men overretsråden hviskede med et besynderligt smil: "Skulle en så kunstfærdig urmager som jeg ikke engang kunne opfinde musefælder?"

Fortsættelse af eventyret om den hårde nød

Den næste aften fortsatte overretsråd Drosselmeier således sin fortælling: Nu ved I jo nok, børn, hvorfor dronningen lod den dejlige lille prinsesse så omhyggeligt bevogte. Hun måtte jo frygte, at fru Muserinke skulle opfylde sin trussel og bide prinsessen ihjel. Drosselmeiers maskiner hjalp slet ikke mod den kloge og skarpsindige fru Muserinke. Derimod sagde hofastronomen, der tillige var tegnudlægger og drømmetyder, at den bestøvlede kats familie, der var ansat ved hoffet som gehejmelegationsråder, ville være i stand til at holde fra Muserinke borte fra vuggen; og dette var årsagen til, at enhver af vågekonerne måtte sidde med en yngling af denne familie på skødet og forsøde ham den besværlige hoftjeneste ved uafladeligt at klappe og stryge ham.

Engang ved midnatstid fo'r en af de to vågekoner nærmest ved vuggen pludselig op, som om hun vågnede af en drøm. Alle lå i den dybeste søvn rundt omkring – ingen snurren lod sig høre – der var så dødstille, at man kunne høre ormene gnave i møblerne. Men hvor forfærdet blev vågekonen ikke, da hun lige foran sig så en hæslig, stor mus, der stod oprejst på bagbenene og trykkede sit afskyelige ansigt lige op til prinsessens. Da hun udstødte et rædselsskrig, så alle vågnede, løb fru Muserinke (for hende var det) hurtigt hen i en krog, og inden legationsråderne

kunne nå hende, var hun forsvundet gennem et hul i gulvet. Pirlipat vågnede ved al denne ståhej og græd ynkeligt.

"Gud være lovet – hun lever!" råbte vågekonen.

Men hvor stor var ikke hendes skræk, da hun kom hen til vuggen og så, hvad der var blevet af det smukke, yndige barn. I stedet for det lille guldlokkede englehoved sad der et uformeligt stort hoved på et lille, sammenskrumpet legeme, de azurblå øjne var blevet grønne, fremstående og stirrende, og den lille mund havde udvidet sig, så den nåede fra det ene øre til det andet.

Dronningen var nær ved at gå i graven af sorg, og kongens studerekammer måtte beklædes med vatterede tapeter, da han uophørligt rendte med hovedet mod væggen, og råbte i den ynkeligste tone: "O, jeg beklagelsesværdige monark!"

Nu var det jo let at indse, at det havde været bedre at spise pølserne uden flæsk og lade musene være i ro under skorstenen; men det tænkte Pirlipats kongelige fader ikke på. Han skød hele skylden på hofurmager og mekaniker Christian Elias Drosselmeier fra Nürnberg og gav den strenge befaling: Drosselmeier skulle inden fire ugers forløb skaffe Pirlipat sit gamle udseende igen, eller i det mindste nøjagtigt og bestemt angive midlerne dertil. I modsat fald skulle han lide en vanærende død under bøddelens økse.

Drosselmeiers forfærdelse var stor, men i tillid til sin kunst skred han straks til den operation, der syntes ham mest hensigtsmæssig. Han skilte Pirlipat meget behændigt ad, skruede hænder og fødder af og undersøgte den indre struktur; men derved så han til sin store sorg, at prinsessen stedse ville blive mere og mere uformelig, jo mere hun voksede. Nu vidste

han hverken råd eller hjælp! Han satte prinsessen forsigtigt sammen igen og hensank i tungsindigt grubleri ved hendes vugge, som han aldrig måtte forlade.

Om onsdagen i den fjerde uge viste kongen sig i døren, betragtede ham med lynende øjne og råbte, idet han truede ham med scepteret: "Christian Elias Drosselmeier, kurer prinsessen – eller dø!"

Drosselmeier gav sig til at græde bitterligt, men prinsessen knækkede nødder med den største fornøjelse. For første gang blev mekanikeren opmærksom på hendes usædvanlige lyst til nødder og på den omstændighed, at hun var født med tænder. Hun havde virkelig lige siden forvandlingen skreget uophørligt, til hun hændelsesvis fik fat på en nød; denne knækkede hun straks, spiste kærnen og blev rolig. Fra den tid forsynede oppasserinderne hende altid med nødder.

"O du naturens ubegribelige instinkt, alskabningens uudforskelige sympati," råbte Christian Elias Drosselmeier, "du rækker mig tråden i denne labyrint. Du vinker – jeg vil følge!"

Han bad straks om tilladelse til at tale med hofastronomen, og blev ført til ham under stærk bevogtning. De to herrer, der var trofaste venner, omfavnede hinanden med mange tårer og trak sig straks tilbage i lønkammeret, hvor de gennembladede flere bøger, der handlede om instinkt, sympati, antipati og andre naturens hemmeligheder. Da det blev aften, betragtede hofastronomen stjernerne og stillede prinsesse Pirlipats horoskop sammen med Drosselmeier, som også i denne retning besad udstrakte kundskaber. Det var meget besværligt, for linjerne var i den største forvirring; men endelig – hvilken glæde! – endelig viste det sig tydeligt, at prinsessen kun

behøvede at spise den røde kerne af nødden Krakatuk for at løse den trolddom, hvorved hun var blevet forvandlet, og igen blive lige så smuk som hun var før.

Nødden Krakatuk havde så hård en skal, at en otte og firsindstyvepundig kanon kunne køre over den uden at knuse den. En ung mand, der endnu aldrig var blevet barberet og aldrig havde haft støvler på, måtte knække denne nød til prinsessen og række hende kærnen med lukkede øjne; først når han var gået syv skridt tilbage uden at snuble, måtte han igen åbne øjnene.

Tre dage og nætter havde Drosselmeier og hofastronomen uafbrudt arbejdet sammen, og kongen sad ved middagsbordet om lørdagen, da Drosselmeier, som skulle halshugges næste morgen, styrtede ind og jublende forkyndte, at midlet var fundet til at skaffe prinsessen den tabte skønhed tilbage. Kongen omfavnede ham med inderlig velvilje, lovede ham en diamantkårde, fire ordener og to nye søndagskjoler. "Straks efter bordet," tilføjede han venligt, "skal det gå for sig. Sørg imidlertid for, at den unge ubarberede mand kan være til stede med nødden Krakatuk; men lad ham for Guds skyld ingen vin få, for at han ikke skal snuble. Siden kan han så drikke desto mere."

Drosselmeier blev meget bestyrtet over kongens tale og fremstammede skælvende, at midlet vel var fundet, men at nødden Krakatuk såvel som den unge mand, der skulle knække den, først måtte opsøges, og at det overhovedet var tvivlsomt, om nødden og nøddeknækkeren nogensinde skulle findes. Da svang kongen højst fortørnet scepteret over sit kronede hoved og råbte med tordenstemme: "Så bliver det ved henrettelsen!"

Det var en lykke for den stakkels Drosselmeier, at maden netop den dag havde smagt kongen udmærket; han var følgelig i godt humør og ikke utilbøjelig til at give efter for de fornuftige forestillinger, som den ædelmodige dronning, som Drosselmeiers skæbne gik nær til hjerte, ikke lod det mangle på. Drosselmeier tog endelig mod til sig og forestillede kongen, at den opgave, der var stillet ham, nemlig at finde et middel til at helbrede prinsessen, virkelig var løst, og at han altså måtte frikendes. Kongen sagde rigtig nok, at det var lutter udflugter og tåbelig sniksnak, men besluttede dog, efter at have styrket sig med en snaps, at urmageren og astronomen begge to skulle drage bort og ikke vende tilbage, førend de bragte nødden Krakatuk med. Men ved dronningens mægling blev det udvirket, at den unge mand til at knække den skulle søges gennem avertissementer i alle inden- og udenlandske aviser og intelligensblade.

Overretsråden afbrød her igen fortællingen og lovede at slutte næste aften.

Slutningen af eventyret om den hårde nød

Den næste aften kom gudfar Drosselmeier, ligesom der var bragt lys ind, og fortalte videre:

Drosselmeier og hofastronomen havde allerede været femten år undervejs uden at komme på sporet af nødden Krakatuk. Hvor de havde været, og alle de sælsomme hændelser, de oplevede, kunne jeg fortælle om i hele fire uger; men det vil jeg hellere springe over og blot sige, at Drosselmeier til sidst i sin dybe bekymring følte en heftig længsel efter sin fødeby Nürnberg. Da han og hans ven engang røg en pibe tobak i en skov midt i Asien, overvældede denne længsel ham aldeles, så han udbrød: "O skønne – skønne fødeby Nürnberg – skønne stad, hvem dig aldrig skued' glad – rejste han end verden om – så Paris, London og Rom, kender han dog livet ej, vil han evig savne dig – dig, o Nürnberg, skønne by, med høje huse og vindver ny!"

Da astronomen hørte Drosselmeier klage så vemodigt, blev han grebet af den inderligste medlidenhed og begyndte at jamre så ynkeligt, at man kunne høre det vidt og bredt i hele Asien. Men han fattede sig dog igen, tørrede øjnene og spurgte: "Men hvorfor sidder vi her og jamrer os? Hvorfor tager vi ikke til Nürnberg? Kommer det ikke ud på et, hvor vi søger den fatale nød?"

"Du har ret!" svarede Drosselmeier trøstet. Derpå rejste de sig, bankede piberne ud og gik lige efter næsen fra skoven midt i Asien til Nürnberg.

Så snart de kom dertil, løb Drosselmeier hen til sin fætter, legetøjskræmmer, forgylder og lakerer, Christoph Zacharias Drosselmeier, som han ikke havde set i mange år. Da nu urmageren fortalte hele historien om prinsesse Pirlipat, fru Muserinke og nødden Krakatuk, slog fætteren den ene gang efter den anden hænderne sammen, og råbte med den største forundring: "Men fætter, fætter, det er jo en mærkværdig historie!" Drosselmeier fortalte videre om sine rejseeventyr, hvorledes han havde tilbragt to år hos Daddelkongen, hvor hånligt Mandelfyrsten havde affærdiget ham, hvordan han forgæves havde forhørt sig hos naturforskerforeningen i Egernsbo, kort sagt, hvorledes det overalt var mislykkedes for ham at finde det mindste spor af nødden Krakatuk.

Under denne fortælling havde Christoph Zacharias af og til knipset med fingrene, drejet sig rundt på ét ben, smækket med tungen og råbt: "Hm – hm – ih! – ej! – o! – det var som fanden!" – Til sidst kastede han sin hue og paryk i vejret, omfavnede fætteren og råbte: "Fætter, fætter! De er hjulpet – jeg siger Dem, De er hjulpet; for jeg måtte tage meget fejl, om jeg ikke selv ejer nødden Krakatuk." Derpå hentede han en æske, hvoraf han tog en forgyldt nød af almindelig størrelse frem.

"Se her!" sagde han; "med denne nød hænger det således sammen: For mange år siden kom engang ved juletid en fremmed mand hertil med en pose nødder, som han falbød. Lige udenfor min legetøjsbutik blev han overfaldet af den herværende nøddehandler, der ikke ville tåle, at den fremmede

solgte nødder, og for bedre at forsvare sig lagde han posen fra sig. I samme øjeblik kørte en sværtbelæsset fragtvogn hen over posen, så alle nødderne knustes på denne ene nær, som den fremmede mand, sælsomt smilende, tilbød mig for en sølvdaler. Det forekom mig besynderligt; men da jeg netop fandt en sølvdaler i min lomme, som manden forlangte, købte jeg nødden og forgyldte den uden selv at vide, hvorfor jeg betalte den så dyrt og holdt den så højt i ære."

Al tvivl om at fætterens nød var den så længe søgte nød Krakatuk, hævedes øjeblikkelig, da hofastronomen, som var kommet til, omhyggeligt skrabede guldet af, og man så ordet Krakatuk indgraveret på skallen med kinesiske bogstaver. De rejsendes glæde var meget stor, og fætteren var det lykkeligste menneske under solen, da Drosselmeier forsikrede ham, at han foruden en årlig pension herefter ville få alt det guld frit, som han brugte til at forgylde med.

Da mekanikeren og hofastronomen var i færd med at tage nathuen på for at gå i seng, udbrød astronomen: "Bedste hr. kollega, en lykke kommer sjældent alene! Tro mig; ikke alene nødden Krakatuk er fundet, men også den unge mand, som skal knække den og række prinsessen skønhedskærnen! Jeg mener ingen anden end Deres hr. fætters søn. – Nej, jeg vil ikke gå i seng, før jeg har stillet denne ynglings horoskop!" – Med disse ord rev han nathuen af, og gav sig til at observere.

Fætterens søn var virkelig et net ungt menneske, der endnu aldrig var barberet eller havde gået med støvler. I sin tidligste ungdom havde han rigtignok et par gange været sprællemand på juleudstillingen, men det var aldeles ikke til at se på ham, så herligt var faderens bestræbelser for hans udvikling lykkedes. I

juledagene havde han altid en smuk rød guldbroderet kjole på, kårde ved siden, hatten under armen, og en meget sirlig frisure med pung i nakken. Således pyntet stod han i faderens butik, og knækkede af medfødt artighed nødder for de unge piger, som derfor kaldte ham "den smukke lille nøddeknækker."

Den næste morgen omfavnede hofastronomen henrykt hofurmageren og råbte: "Det er ham! Vi har ham! Han er fundet! – men der er to ting, vi ikke må forsømme. For det første må De gøre Deres fortræffelige nevø en stærk hårpisk af træ, der står således i forbindelse med det underste kæbeben, at dette derved kan rykkes stærkt. For det andet må vi omhyggeligt skjule, at vi har bragt den unge mand med, som skal knække nødden Krakatuk; han må først vise sig længe efter vor ankomst. For jeg har læst i horoskopet, at når først adskillige andre har knækket tænderne til ingen nytte, vil kongen gøre den til prinsessens gemal og sin tronarving, der knækker nødden og gengiver prinsessen den tabte skønhed."

Da fætteren var meget tilfreds med, at hans kære søn skulle ægte prinsessen og blive prins og konge, overlod han ham billigt til gesandterne. Hårpisken, hvormed Drosselmeier forsynede den unge håbefulde nevø, svarede så godt til hensigten, at han gjorde glimrende prøver med at knække de hårdeste ferskenkærner.

Så snart Drosselmeier og astronomen sendte kongen det glædelige budskab, at nødden Krakatuk var fundet, udgik de nødvendige opfordringer i bladene, og da de rejsende ankom med skønhedsmidlet, havde allerede mange nette unge mennesker, blandt hvilke der endog fandtes prinser, indfundet sig, i tillid til deres stærke tænder, for at løse prinsessen fra

fortryllelsen. Da gesandterne så prinsessen, blev de ganske forfærdede. Det lille legeme med små indskrumpede hænder og fødder kunne knap bære det uformelige hoved, og ansigtets hæslighed forhøjedes af et hvidt bomuldsskæg, der var vokset frem omkring mund og hage.

Men nu gik det ganske, som hofastronomen havde forudsagt: Den ene skæggeløse og ubestøvlede grønskolling efter den anden bed sine tænder itu på nødden Krakatuk uden at hjælpe prinsessen, og når han så halvt afmægtig blev båret til tandlægen, som i den anledning opholdt sig på slottet, sukkede han: "Det var en hård nød at knække!"

Da nu kongen i sin hjerteangst lovede den, der løste prinsessen af fortryllelsen, sin datter og kongeriget, meldte den belevne, elskværdige yngling Drosselmeier sig, og bad om tilladelse til at gøre et forsøg. Ingen af de andre havde således behaget prinsessen; hun lagde den lille hånd på hjertet og sukkede: "Ak, gid han måtte knække nødden og blive min mand!"

Efter at den unge Drosselmeier havde gjort sin kompliment for kongen, dronningen og prinsesse Pirlipat, modtog han nødden Krakatuk af overceremonimesteren, lagde den mellem sine tænder, trak stærkt i hårpisken, og knik – knak – knuste skallen med største lethed. Derpå pillede han omhyggeligt kernen fri, rakte prinsessen den med en dyb reverens, lukkede øjnene og begyndte at gå baglæns. Prinsessen spiste kernen, og – o, under! – øjeblikkelig var den lille vanskabning forsvundet, og i dens sted så man en dejlig kvinde, hvis hud syntes vævet af rosenrød og liljehvid floksilke, med øjne som blå ædelsten, og lokker, der var som spundet af purt guld. Trompeters og

paukers klang blandede sig med folkets lydelige jubel; kongen og hele hoffet dansede på et ben, som ved Pirlipats fødsel, og dronningen, der var faldet i afmagt, måtte gnides med *Eau de Cologne*.

Skønt al denne tummel forvirrede den unge Drosselmeier meget, blev han dog lykkeligt færdig med de seks skridt og udstrakte netop foden til det syvende, da fru Muserinke, hæsligt pibende, kom op af et hul i gulvet, så Drosselmeier kom til at træde på hende, idet han ville sætte foden ned, og snublede, så han nær var faldet. O jammer – i et nu var ynglingen lige så vanskabt, som prinsessen selv havde været. Legemet skrumpede ind, så det knap kunne bære det uformelige store hoved med de fremstående øjne og den brede vidtopstående mund. I stedet for hårpisken hang der en smal trækappe ned ad ryggen, hvorved det underste kæbeben kunne skydes op og ned.

Urmageren og astronomen var ude af sig selv af forfærdelse og gru; men fru Muserinke væltede sig i sit blod ved deres fødder. Hendes ondskab havde ført straffen med sig; for den unge Drosselmeier havde trådt hende så stærkt i nakken med sin høje skohæl, at hun døde af det, men i dødskampen peb hun truende: "O Krakatuk, hårde nød, grusomt voldte du min død! – pi – pi – det er forbi! – Men du, o nøddeknækkerlil, vist din ondskab angre vil! Syvkronet musekonge skal volde snart dit bratte fald. Han sin moder hævne vil på dig, o nøddeknækkerlil. O skønne liv – bitre kval – nu fra dig jeg skilles skal – quik!"

Med dette skrig døde fru Muserinke, og blev bragt bort af den kongelige fyrbøder.

Imidlertid bekymrede ingen sig om den unge Drosselmeier, før prinsessen huskede kongen på hans løfte. Da forlangte han, at den unge helt skulle fremstille sig. Men da den lille vanskabning viste sig, holdt prinsessen begge hænder for ansigtet og råbte: "Bort, bort med den afskyelige nøddeknækker!"

Straks greb hofmarskallen ham ved skulderen og kastede ham på døren. Kongen som var rasende over, at man havde villet pånøde ham en nøddeknækker til svigersøn, skød al skylden på astronomen og urmageren, og forviste dem fra residensen for evig tid. Det stod der rigtignok intet om i horoskopet, som astronomen stillede i Nürnberg; men han lod sig ikke afholde fra at gøre nye observationer, og til sin trøst læste han i stjernerne, at den unge Drosselmeier ville udmærke sig således i sin nye stilling, at han ville blive prins og konge. Men først, når fru Muserinkes søn med de syv hoveder, som hun fødte efter sine syv sønners død, var faldet for hans hånd, og når en dame elskede ham trods hans hæslighed, ville han få sit oprindelige udseende igen.

Man skal virkelig have set den unge Drosselmeier i hans faders butik i Nürnberg både som nøddeknækker og prins.

Se, det var eventyret om den hårde nød, børn! Nu ved I, hvorfor folk så tit siger: Det var en hård nød at knække – og hvoraf det kommer, at nøddeknækkere er så hæslige.

Således endte overretsrådens fortælling. Marie mente, at prinsesse Pirlipat var et utaknemmeligt skarn; men Fritz påstod, at når nøddeknækkeren havde hjertet på rette sted, ville

han gøre kort proces med musekongen og snart få sit smukke udseende igen.

Onkel og nevø

Har nogen blandt mine højstærede tilhørere nogensinde været så uheldig at skære sig med glas, så ved han selv, hvor ondt det gør, og hvor langsomt det læges. En hel uge måtte Marie blive liggende i sengen, da hun blev svimmel, hver gang hun prøvede på at stå op. Men til sidst blev hun dog ganske rask, og kunne springe lystigt omkring i stuen som før. I glasskabet så det prægtigt ud; der stod skinnende nye huse, træer, blomster, og nydelige dukker; men hvad der mest glædede Marie, var dog den kære nøddeknækker, som stod på anden hylde, og smilte venligt til hende. Men da hun sjæleglad betragtede sin yndling, blev hun pludselig ganske beklemt om hjertet ved den tanke, at alt, hvad gudfar Drosselmeier havde fortalt, virkelig var nøddeknækkerens historie og hans strid med fru Muserinke og hendes sønner. Nu vidste hun jo, at nøddeknækkeren var den unge hr. Drosselmeier fra Nürnberg, gudfar Drosselmeiers elskværdige, men desværre af fru Muserinke forheksede nevø. For at den berømte urmager ved Pirlipats faders hof kunne være nogen anden, end overretsråd Drosselmeier, var aldrig faldet hende ind. "Men hvorfor hjalp din onkel dig ikke, hvorfor hjalp han dig ikke?" klagede Marie, da det stedse tydeligere gik op for hende, at i det slag, hun havde været vidne til, gjaldt det nøddeknækkerens krone og rige. Han befalede jo over alle dukkerne; der var altså ingen tvivl om, at hofastronomens profeti var gået i opfyldelse, og at den unge Drosselmeier var blevet konge i dukkeriget.

Idet den kloge lille Marie overvejede alt dette ret grundigt i sine tanker, troede hun også, at nøddeknækkeren og hans vasaller i samme øjeblik, hun tiltroede dem liv og bevægelse, virkelig måtte begynde at leve og bevæge sig. Men heri så hun sig rigtignok skuffet; for alt blev stående stift og ubevægeligt i skabet. Dette kunne imidlertid ikke rokke hendes inderlige overbevisning; hun anså det kun for en virkning af fru Muserinkes og hendes søns trolddom. "Om De end ikke kan bevæge Dem eller tale et eneste ord til mig, kære hr. Drosselmeier," sagde hun til nøddeknækkeren, "så ved jeg dog, at De forstår mig og føler, hvor godt jeg mener det med Dem. De kan stole på min hjælp, når De trænger til den, og jeg skal bede Deres onkel, at han en anden gang står Dem bi af al magt, når det behøves." Nøddeknækkeren stod ganske stille, men det lød, som om et sagte suk gik gennem glasskabet og næppe hørligt, men vidunderligt velklingende, genlød fra glasruderne, og som en fin sølvklar stemme sang: "Marie min – du engel fin! Jeg bliver din – Marie min!"

En iskold gysen fo'r gennem Marie. men hun følte sig tillige ubeskrivelig vel til mode.

Om aftenen bragte medicinalråden gudfar Drosselmeier hjem med sig, og det varede ikke længe, før Luise sagde, at teen var færdig, og familien tog plads omkring tebordet i munter samtale. Marie hentede ganske stille en lille stol og satte sig ved overretsrådens fødder, og da der blev et øjebliks tavshed, så hun ham stift ind i ansigtet med sine store blå øjne og sagde: "Nu ved jeg, at nøddeknækkeren er din nevø, den unge Drosselmeier fra Nürnberg, kære gudfar! Der er ganske rigtigt sket, hvad din ven, astronomen, spåede; for nu er han virkelig

prins, eller rettere konge. Men du ved jo, at han er i åben krig med fru Muserinkes søn, den hæslige musekonge! Hvorfor hjælper du ham ikke?" Derpå fortalte Marie igen om det store slag mellem dukkerne og musene, skønt hun tit blev afbrudt af moderens og Luises høje latter. Kun Fritz og Drosselmeier hørte på hende med største alvor.

"Men hvor falder pigebarnet dog på al den tossede snak!" udbrød medicinalråden.

"Hun har jo altid haft en levende fantasi," svarede moderen, "men jeg tror egentlig, at det er erindringer fra hendes feberfantasier."

"Det er ikke sandt!" råbte Fritz, "mine husarer er ikke sådanne kujoner – hvis jeg troede det, skulle de få med mig at bestille!"

Men gudfar Drosselmeier tog, sælsomt smilende, den lille Marie på sit skød og sagde i den blideste tone: "Min kære Marie! Du kan selv gøre mere end jeg eller nogen anden i denne sag. Du er selv en født prinsesse ligesom Pirlipat; for du er herskerinde i et prægtigt, strålende rige; men svære lidelser venter dig, hvis du vil tage dig af den stakkels, forheksede nøddeknækker, som musekongen stræber efter livet på alle mulige måder. Dog – ikke jeg – du alene kan hjælpe ham, hvis du er trofast og standhaftig!"

Hverken Marie eller nogen af de andre vidste, hvad Drosselmeier mente med disse ord, og det forekom medicinalråden så besynderligt, at han følte overretsrådens puls og sagde: "De har stærke kongestioner til hovedet, højstærede! Jeg vil skrive Dem en recept." Men medicinalrådinden rystede tankefuldt på hovedet, og sagde:

"Jeg har nok en anelse om, hvad overretsråden mener; men jeg kan ikke forklare det."

Sejren

Efter nogen tids forløb blev Marie en månelys nat vækket af en sælsom støj, der syntes at komme fra en krog i stuen. Det lød som om sten rullede frem og tilbage, og en hæslig piben lod sig høre. "Ak, der kommer musene igen!" råbte Marie forskrækket og ville vække moderen; men i det samme forstummede hun, som lammet af angst, da hun så musekongen trænge sig frem gennem et hul i muren og fare omkring i stuen med funklende øjne og kroner. Men pludselig sprang han med et vældigt sæt op på det lille bord, som stod lige ved Maries seng og peb: "Hi – hi – giv mig dine sukkerkugler, din marcipan – ellers bider jeg din nøddeknækker ihjel – din nøddeknækker!" – Derpå sprang han ned og forsvandt hurtigt gennem hullet.

Marie var så forskrækket over det græsselige syn, at hun så ganske bleg ud den næste morgen og næppe kunne tale for sindsbevægelse. Mere end en gang ville hun klage sin nød for moderen eller Luise, eller i det mindste for Fritz; men hun tænkte: "Ingen vil tro mig, og jeg bliver oven i købet leet dygtigt ud!"

Men hun betænkte sig ikke et øjeblik på at give musekongen sukkerkugler og marcipan for at redde nøddeknækkeren; alt, hvad hun havde af det, lagde hun om aftenen hen på skabslisten.

Den næste morgen sagde medicinalrådinden: "Hvordan mon dog alle de mus på engang er kommet i dagligstuen? Nu har de ødelagt alt Maries sukkergodt!"

Således forholdt det sig virkelig. Den grådige musekonge havde ikke fundet den fyldte marcipan efter sin smag, men gnavet den således med sine skarpe tænder, at den måtte kastes bort. Marie brød sig ikke om det, men glædede sig netop hjerteligt, fordi hun troede, at nøddeknækkeren nu var reddet. Men hvordan blev hun ikke til mode, da hun igen næste nat hørte den samme piben lige ved sit øre. Ak, det var musekongen! Hans øjne og kroner funklede endnu afskyeligere end forrige nat, og han peb endnu fælere: "Giv mig dine sukkerdukker og deviser, eller jeg bider din nøddeknækker ihjel – din nøddeknækker!" – Derpå forsvandt den græsselige musekonge.

Marie var meget bedrøvet; den næste morgen gik hun hen til glasskabet og betragtede sine sukkerdukker og deviser med de vemodigste blikke. Men hun havde også god grund til at være bedrøvet; for du kan ikke tænke dig, min opmærksomme tilhørerinde, hvilke allerkæreste sukkerdukker og deviser den lille Marie Stahlbaum havde. Der var en smuk ung hyrde og hyrdinde med en flok snehvide lam og en munter lille hund; to postbude gik rundt med breve, og seks par elskende, velklædte ynglinge og prægtigt pyntede piger, gyngede i en russisk gynge. Bagved nogle dansere stod en trivelig forpagter og jomfruen fra Orleans, som Marie dog brød sig mindre om; men inderst i krogen stod hendes yndling, et lille barn med røde kinder og gule krøller. Marie græd bitterligt. "Ak kære hr. Drosselmeier," sagde hun til nøddeknækkeren, "jeg vil jo gerne gøre alt, hvad jeg kan, for at redde Dem, men det gør mig så ondt!" Nøddeknækkeren så imidlertid så ulykkelig ud, at Marie, der i det samme syntes at se alle musekongens syv gab åbne sig for at

sluge ham, besluttede at bringe ham et hvilket som helst offer. Om aftenen satte hun alle dukkerne på skabslisten efter at have kysset hyrden, hyrdinden og lammene til afsked; til sidst tog hun også det lille barn frem fra krogen og stillede det bagved alle de andre; men landmanden og jomfruen fra Orleans kom i forreste række.

"Det er dog alt for galt!" råbte medicinalrådinden den næste morgen. "En stor mus har bestemt rumsteret i glasskabet i nat, for alle Maries smukke sukkerdukker er gnavet itu og fortærede." Marie kunne ikke lade være at græde, men hun smilede i samme øjeblik af glæde ved den tanke: "Hvad gør det, når blot nøddeknækkeren er reddet!"

Om aftenen da moderen fortalte medicinalråden om den store mus, der havde været i glasskabet, sagde han: "Men det er jo afskyeligt, at vi ikke kan blive af med de mus, der således driver deres spil i glasskabet, og spiser alt Maries sukkergodt!"

"Ej!" råbte Fritz overgiven, "bageren nedenunder har en legationsråd, som jeg skal hente herop; han vil snart sætte en pind for det væsen og gøre musen et hoved kortere, om det så var fru Muserinke selv, eller hendes søn musekongen!"

"Og springe omkring på stole og borde," tilføjede medicinalrådinden leende, "rive glas og kopper ned, og lave tusinde ulykker!"

"Nej, du kan være rolig," svarede Fritz, "bagerens legationsråd er behændigheden selv – jeg vilde ønske, at jeg kunne gå så sikkert på tagryggen som han!"

"Lad os blot ingen katte få ind om natten!" bad Luise, som ikke kunne lide katte.

"Egentlig har Fritz ret," svarede medicinalråden, "men vi kunne jo også stille en musefælde op. Har vi ikke en?"

"Den kan gudfar Drosselmeier bedst skaffe os, han har jo selv opfundet dem!" råbte Fritz.

Alle lo, og da medicinalrådinden forsikrede, at der ingen musefælde var i huset, sagde overretsråden, at han havde flere hjemme hos sig, og lod straks en fortræffelig musefælde hente.

Nu forekom det Fritz og Marie, som om gudfar Drosselmeiers eventyr blev levende virkelighed.

Da kokkepigen næste dag stegte flæsket, skælvede Marie af angst, og sagde ganske opfyldt af begivenhederne i eventyret: "Ak, Deres Majestæt, tag Dem dog i agt for fru Muserinke og hendes familie!"

Men Fritz svang sin sabel og udbrød: "Ja, lad dem kun komme! Jeg skal nok gøre det af med dem."

Men intet lod sig se eller høre ved skorstenen. Da nu overretsråden bandt flæsket fast med en lille tråd, og ganske stille satte fælden hen ved glasskabet, råbte Fritz: "Tag dig i agt, gudfar urmager, at musekongen ikke spiller dig et puds!"

Ak, hvordan blev ikke den stakkels Marie til mode næste nat, da hun følte, at noget løb hen over hendes arm, trykkede sig modbydelig tæt op til hendes kind og peb hende ind i øret. Den afskyelige musekonge sad på hendes skulder; fråden stod ham, som flammer, ud af de syv gabende svælg, idet han tænderskærende og hvæsende peb den næsten bevidstløse Marie ind i øret: "Giv hid – giv hid! jeg går ej did – går ej til gilde – man fange mig ville. Dine billedbøger giv for din nøddeknækkers liv! Giv din nye kjole med – før får han ikke

fred! – ellers nøddeknækkerlil, du forgæves søge vil – jeg bider ham ihjel! Pi – pi!"

Nu var Marie ude af sig selv af sorg. Da fru Stahlbaum næste morgen sagde: "Den slemme mus er dog ikke gået i fælden!" så Marie så bleg og forstyrret ud, at moderen tilføjede, i den tanke at hun var bedrøvet over sukkertøjet og bange for musene: "Vær du kun rolig, kære barn! Vi skal nok få bugt med den afskyelige mus. Hvis fælderne ikke hjælper, skal Fritz bringe sin grå legationsråd herop."

Så snart Marie var alene i dagligstuen, gik hun hen til glasskabet og sagde hulkende til nøddeknækkeren: "Ak kære, gode hr. Drosselmeier! hvad kan jeg stakkels, ulykkelige pige gøre for Dem? – Om jeg også giver musekongen alle mine billedbøger at fortære, og selv den smukke nye kjole, som Kristusbarnet har bragt mig, vil han så dog ikke blive ved at forlange mere og mere? Og når jeg til sidst intet har tilbage at give ham, vil han måske bide mig selv ihjel. O jeg stakkels barn, hvad skal jeg gøre – hvad skal jeg dog gøre?"

Idet den lille Marie klagede således, så hun, at nøddeknækkeren endnu havde en stor blodplet på halsen fra den nat, slaget stod. Fra det øjeblik hun vidste, at hendes nøddeknækker egentlig var overretsrådens nevø, den unge Drosselmeier, tog hun ham ikke mere på armen, og kælede ikke for ham som før, ja hun holdt ikke engang af at røre ved ham; men nu tog hun ham dog forsigtigt ned fra hylden og gav sig til at gnide blodpletten med sit lommetørklæde. Men i det samme følte hun, at han blev varm i hendes hånd og begyndte at røre sig. Hun satte ham hurtigt op på hylden igen; da bevægede han læberne og nikkede med stor anstrengelse: "Ak dyrebare

demoiselle Stahlbaum – fortræffelige veninde – hvor meget skylder jeg Dem ikke allerede! Nej, De skal ikke miste Deres billedbøger, Deres smukke nye kjole for min skyld. Skaf mig blot et sværd – et sværd! Så skal jeg selv afgøre sagen – så –"

Her tabte nøddeknækkeren igen mælet, og hans blik, der nylig var besjælet af det blideste vemod, blev igen stift og livløst.

Marie var slet ikke bange; hun glædede sig tværtimod over, at hun nu vidste, hvorledes nøddeknækkeren kunne frelses uden flere smertelige ofre. Men hvor skulle hun få et sværd til sin lille yndling? – Hun besluttede at rådføre sig med Fritz, og fortalte ham om aftenen, da forældrene var ude og de var alene sammen i dagligstuen, alt, hvad der havde tildraget sig med nøddeknækkeren og musekongen. Fritz blev meget eftertænksom, især ved Maries beretning om, hvor slet hans soldater havde opført sig i slaget. Han spurgte meget alvorligt, om det virkelig forholdt sig således, og da Marie gav ham sit ord på det, gik han straks hen til glasskabet, holdt en patetisk tale for sine husarer og skar, til straf for deres fejhed og egenkærlighed, kokarden af deres huer, samt forbød dem i et helt år at blæse gardehusar-marchen. Efter denne eksemplariske afstraffelse, henvendte han sig til Marie med disse ord: "En sabel kan jeg skaffe nøddeknækkeren, da jeg har givet en gammel oberst ved kyrasserne afsked i nåde med pension, hvis sabel nøddeknækkeren kan få, da han selv ikke bruger den mere." Obersten blev straks hentet frem fra den bageste krog på tredje hylde, hvor han fortærede den pension, Fritz havde tilstået ham; og den smukke sølvsabel, som han måtte aflevere, blev hængt om nøddeknækkeren.

Marie kunne slet ikke sove om natten af angst og forventning. Hen imod midnat forekom det hende, at noget støjede, raslede og klirrede i dagligstuen, og pludselig hørte hun musekongens velbekendte piben. "Musekongen – musekongen!" råbte hun, og fo'r forskrækket ud af sengen. Da var det igen ganske stille, men lidt efter bankedes der sagte på døren, og hun hørte nøddeknækkerens velbekendte, fine stemme udenfor: "Kæreste demoiselle Stahlbaum, vær ikke bange! Jeg bringer et godt budskab!" Marie hængte sin kjole løst om sig og skyndte sig at åbne døren; der stod nøddeknækkeren med det blodige sværd i den højre hånd og et lille vokslys i den venstre. Da han så Marie, faldt han på knæ og sagde: "Dem alene takker jeg for sejren, skønne dame. Tanken om Dem besjælede mig med heltemod, og gav min arm kraft til at bekæmpe den dumdristige, der vovede at forhåne Dem! Nu vælter den forræderske musekonge sig i sit blod! Modtag, skønne dame, dette sejrspant af Deres indtil døden tro hengivne ridders hånd!" Med disse ord strøg nøddeknækkeren behændigt musekongens syv kroner af sin venstre arm, hvorpå han havde båret dem, og overrakte dem til Marie, som modtog dem med stor glæde. Derpå rejste nøddeknækkeren sig og vedblev: "Ak, min bedste demoiselle Stahlbaum, hvilke herligheder kunne jeg ikke vise Dem i dette øjeblik, da jeg har overvundet min fjende, hvis De ville gøre mig den ære at følge et par skridt med mig. O, gør det, gør det, bedste demoiselle!"

Dukkeriget

Jeg tror at ingen af jer, kære børn, ville have betænkt jer et øjeblik på at følge den ærlige, godmodige nøddeknækker, som aldrig havde ondt i sinde, og Marie var så meget tilbøjeligere til det, da hun jo vidste, at hun kunne gøre regning på hans taknemmelighed, og var overbevist om, at han ville holde ord og vise hende mange herligheder. Hun sagde altså: "Jeg vil gerne gå med Dem, hr. Drosselmeier, men det må ikke være for langt eller vare for længe, for jeg har endnu ikke sovet ud."

"Jeg vælger derfor den nærmeste vej, skønt den er noget besværlig!" svarede nøddeknækkeren.

Han gik foran, fulgt af Marie, og standsede først ved det store gamle klædeskab i forstuen, hvilket til hendes forundring ikke var lukket, som det altid plejede, men stod åbent, så hun ganske tydeligt så faderens store ræveskindspels, som hang lige foran. Nøddeknækkeren klatrede meget behændigt så højt op ad skabets lister og sirater, at han kunne nå den store kvast, som hang ned ad ryggen på pelsen i en tyk snor. Idet han trak stærkt i denne kvast, gled en nydelig lille trappe af cedertræ ned igennem pelsærmet. "Behag at stige op, dyrebare demoiselle!" råbte nøddeknækkeren. Marie gjorde det, og da hun kom op igennem ærmet og så ud over kraven, strålede et blændende lys hende i møde. Foran hende lå en herlig, duftende eng, der glimrede, som om den bestod af lutter blinkende ædelstene. "Vi befinder os på Kandis-engen," sagde nøddeknækkeren, "men vi vil straks gå igennem denne port!" Da så Marie i vejret og fik

straks øje på den smukke port, der hævede sig lige foran hende på engen. Den så ud som om den var bygget af sammenblandet hvidt, brunt og rosinfarvet marmor; men da hun kom nærmere, så hun nok, at den hele masse bestod af sammenbagte sukkermandler og rosiner, af hvilken årsag denne port hed Rosin- og Mandelporten, som nøddeknækkeren fortalte, da de gik igennem den. "Men simple folk kalder den slet og ret Studenterbrødsporten," tilføjede han. På et galleri over porten, der så ud til at være af brystsukker, udførte seks pyntede aber en fortræffelig janitsharmusik, så at Marie knap lagde mærke til, hvorledes de gik over brogede fliser, der så ud som marmor, men bestod af smukt forarbejdet brystsukker.

Men snart indåndede de den søde duft, som strømmede ud fra en vidunderlig lille skov, der lå lige foran dem. I den blændende glans, som strålede frem fra det dunkle løv, så man tydeligt utallige guld og sølvfrugter hænge ned på brogede stilke, og hvor prægtigt stammen og grenene havde smykket sig med bånd og blomsterkranse som brudefolk og glade bryllupsgæster. Og når appelsinduften strømmede som bølgende zefyrer gennem luften, susede det i grene og blade, og flitterguldet raslede – det lød som en jublende musik, og alle de små vokslys hoppede og dansede af glæde over det.

"O, hvor her er smukt!" råbte Marie henrykt.

"Vi er i Juletræsskoven, bedste demoiselle!" svarede nøddeknækkeren.

"O, må jeg ikke blive lidt her?" vedblev Marie, "her er næsten alt for smukt!"

Da klappede nøddeknækkeren i hænderne, og straks nærmede nogle små hyrder og hyrdinder sig, som Marie endnu

ikke havde lagt mærke til, skønt de spadserede i skoven. De så allerkæreste ud, så fine og hvide, som om de var lavet af sukker. De bragte en gylden lænestol med, lagde en hvid fløjlspude på den og indbød Marie meget høfligt til at sætte sig ned. Så snart hun havde taget plads, begyndte hyrderne og hyrdinderne på en nydelig ballet, hvortil jægerne i krattet blæste ret tåleligt; men næppe var dansen endt, før de løb ind i krattet alle sammen.

"Undskyld, dyrebare demoiselle Stahlbaum," sagde nøddeknækkeren, "at dansen gik så miserabelt! Hele personalet var fra vort marionetteater, derfor kunne de ikke gøre andet end det samme hele tiden. Og at jægerne blæste så søvnigt og dårligt dertil, er heller ikke uden årsag: Sukkerkurven hænger rigtignok lige over næsen på dem i juletræerne, men noget for højt for dem! Skal vi nu ikke spadsere videre?"

"O, jeg syntes meget godt om det alt sammen!" sagde Marie, idet hun stod op og fulgte nøddeknækkeren.

Nu gik de langs med en rislende bæk, hvorfra al den herlige vellugt syntes at komme, som opfyldte hele skoven.

"Det er Appelsinbækken," svarede nøddeknækkeren på Maries spørgsmål, "men når man undtager dens herlige duft, kan den i størrelse og skønhed ikke måle sig med Limonadestrømmen, der ligesom den udgyder sig i Mandelmælksøen."

Marie hørte virkelig en stærkere plasken og rislen, og så i det samme den brede Limonadestrøm, der med stærkere bølgegang slyngede sig frem mellem det karfunkelgrønne krat. En frisk, oplivende, hjertestyrkende køling viftede hende i møde fra det herlige vand. Ikke langt derfra gled en mørkegul flod langsomt frem, som dog udbredte en behagelig duft og ved

hvis bred der sad en mængde nydelige små børn med medesnore og fangede små tykke fisk, som de straks spiste. Da Marie kom nærmere, bemærkede hun, at disse fisk lignede lombardske nødder. Ikke langt borte lå der en net lille landsby ved denne strøm, hvor alle husene, kirken, præstegården, boderne, alt – var mørkebrunt; men tagene forgyldte, og nogle af murene så broget malede, som om de var pyntede med mandler og syltede citronskaller.

"Det er Peberkagebyen, som ligger ved Honningstrømmen," sagde nøddeknækkeren; "der bor ret smukke folk, men de er for det meste noget gnavne, fordi de lider af tandpine. Vi må derfor helst lade være at gå derind."

I det samme fik Marie øje på en nydelig lille stad, der bestod af lutter brogede gennemsigtige huse. Nøddeknækkeren gik lige derhen, og nu herte Marie en vild, lystig tummel, og så over tusinde nydelige små personer, der var i færd med at undersøge og aflæsse en mængde svært bepakkede vogne, som holdt på torvet; men det, de tog frem, så ud som kulørt papir og chokoladekager.

"Vi er nu i landsbyen Bonbon," sagde nøddeknækkeren, "der er netop ankommet udsendinge fra Papirlandet og chokoladekongen. De stakkels bonbonsianere bliver hårdt trængte af myggeadmiralens armé, derfor overtrækker de deres huse med gaverne fra papirlandet og opfører skanser af det ypperlige murværk, som chokoladekongen har sendt dem. Men vi vil ikke besøge alle landets købstæder og landsbyer – til hovedstaden – til hovedstaden!"

Nøddeknækkeren ilede rask fremad, og Marie fulgte ham, fuld af nysgerrighed. Det varede ikke længe, før en herlig

rosenduft ombølgede dem, og alt var overgydt med et rosenskær. Marie bemærkede snart, at det var genskinnet af en rosenrød strøm, i hvis harmoniske rislen og plasken hun hørte dejlige melodier og livsalige toner. På denne yndige bæk, der efterhånden udvidede sig til en stor sø, svømmede prægtige hvide svaner med gyldne halsbånd og sang deres skønneste sange om kap, hvortil små diamantfisk i Rosensøen dukkede op og ned som i munter dans.

"Ak," råbte Marie ganske begejstret, "her er jo virkelig den sø, gudfar Drosselmeier lovede at lave til mig, og jeg er selv den lille pige, som skal lege med de søde svaner!"

Nøddeknækkeren lo så spotsk, som Marie aldrig før havde set, og sagde: "Nej, sådan noget lader onkel nok være at frembringe! Det kunne De selv langt bedre, kære demoiselle Stahlbaum – men lad os ikke gruble over det! vi skal jo nu sejle over Rosensøen til hovedstaden!"

Hovedstaden

Nøddeknækkeren klappede igen i de små hænder; da begyndte Rosensøen at bruse stærkere. Bølgerne gik højt. Marie så ude på søen en muslingevogn, der bestod af brogede, klartfunklende ædelstene og blev trukket af to guldskællede delfiner. Tolv allerkæreste små mohrer, med huer og skjorter af glinsende kolibrifjer, sprang i land og bar først Marie og derpå nøddeknækkeren forsigtigt ud i vognen, som straks, satte sig i bevægelse. O, hvor det var herligt for Marie at sejle således i muslingevognen, at indånde rosenduften, og se ned i rosenbølgerne! Begge de guldskællede delfiner hævede deres næsebor og sprøjtede krystalklare stråler højt op i luften, og når de faldt ned i tindrende og funklende strålebuer, lød det, som om to fine og klare sølvstemmer sang: "Hvem sejler på Rosensøen, o se! en fe. Små myg i luften, små fisk i vandet, o se! I svaner hvide, o se, den blide, lille fe! I bølger kære, som hende bære, vift køling frisk, og skummer, gynger højt, mens vi synger."

Men de tolv små mohrer, der var sprunget op bag på muslingevognen, syntes at tage vandstrålernes sang ilde op, for de rystede deres solskærme så stærkt, at daddelbladene, af hvilke de var fremstillet, slog imod hinanden, og dertil stampede de med fødderne i en forunderlig takt, idet de sang: "Snip snap – klip – klap – snip, snap snude – nu er visen ude! Tip tap – klip klap – tip, tap tønde – nu skal vi begynde!"

"Mohrerne er et flinkt, lystigt folkefærd," sagde nøddeknækkeren noget urolig, "men de bringer mig hele søen i oprør."

Nu brød virkelig en skrækkelig larm løs af forunderlige stemmer, der syntes at svømme i luften; men Marie tog sig ikke af dem; hun sad og så ned i de duftende rosenbølger, hvorfra et livsaligt, yndigt pigeansigt smilede hende i møde.

"O!" råbte hun glad, idet hun klappede i de små hænder, "se dog, kære hr. Drosselmeier, se! det er vist Pirlipats ansigt, der smiler så venligt til mig fra vandet. O, se dog, kære hr. Drosselmeier!"

Men nøddeknækkeren sukkede næsten smerteligt og sagde: "O, bedste demoiselle Stahlbaum, det er ikke prinsesse Pirlipat, det er Dem selv, ingen anden end Dem selv, Deres eget hulde ansigt, der smiler så mildt fra hver en rosenbølge." Da fo'r Marie hurtigt tilbage, lukkede øjnene og skammede sig meget.

Men i samme øjeblik løftede de tolv mohrer dem af muslingevognen og bar dem i land. De befandt sig nu i et lille krat, der næsten fordunklede Juletræskoven med sin glans. Især måtte man beundre de sjældne frugter, der hang på træerne og ikke alene vekslede i de dejligste farver, men også udbredte en vidunderlig vellugt.

"Vi er i Konfiturelunden," sagde nøddeknækkeren, "der henne ligger hovedstaden."

Hvorledes skal jeg beskrive den skønne, herlige stad, der nu viste sig lige for Maries øjne på den friske blomstereng? Mure og tårne prangede i de herligste farver og hvad bygningerne angår, da finder de ikke deres lige i den hele verden. For i stedet for tage havde husene smuktformede kroner på, og tårnene var

bekransede med de herligste brogede slyngplanter, man kunne se for sine øjne. Da de gik gennem porten, der så ud som om den var lavet af mandler og kandiserede frugter, præsenterede sølvsoldaterne gevær, og en lille mand i en brokadeslåbrok kastede sig i nøddeknækkerens arme med ordene: "Velkommen i Konfektenborg, kære prins!"

Marie undrede sig ikke så lidt, da hun mærkede, at nøddeknækkeren blev hilset som prins af en så fornem mand. Men nu hørte hun mange fine stemmer råbe imellem hinanden, en sådan jubel og latter, spil og sang, at hun ikke kunne tænke på andet, men straks spurgte nøddeknækkeren, hvad der var på færde.

"O bedste demoiselle Stahlbaum! Der er ikke noget særligt på færde; Konfektenborg er en livlig, folkerig stad, hvor det hver dag går muntert til. Behager De ikke at gå videre?"

Da de havde gået et par skridt, kom de til et stort torv, som frembød det herligste syn: Alle husene, det ene smukkere end det andet, med mange kunstfærdige gallerier – var af udskåret marcipan. Midt på torvet stod der en stor kransekage som obelisk, omkring hvilken en mængde prægtige springvand sprudlede limonade, mandelmælk og andre søde drikkevarer i vejret, og bassinerne var fulde af crème, som man rigtig kunne få lyst til at øse op med ske og spise. Men det bedste af alt var dog de nydelige småfolk, som myldrede imellem hinanden i broget vrimmel, spøgende, leende og syngende, hvorved den forvirrede larm opstod, som Marie allerede havde hørt langt borte. Der var pyntede herrer og damer, armeniere og grækere, jøder og tyrolere, officerer og soldater, præster, hyrder og bajadser – folk fra alle verdenshjørner var samlet her.

Et sted steg nu tumulten, og folk veg til side, for stormogulen blev båret forbi under en baldakin, ledsaget af treoghalvfems af rigets stormænd og syv hundrede slaver. Men nu hændte det sig, at fiskerlauget et andet sted drog frem i procession, fem hundrede mand stærke, netop som den tyrkiske sultan fik det uheldige indfald at ride over torvet med tre tusinde janitsharer, og, for at gøre forvirringen fuldkommen, kom desuden det store optog fra den afbrudte offerfest og drog med klingende spil, istemmende sangen: "Op, lover og priser den strålende sol!" lige henimod obelisken. Der var en trængen og støden og råben og stønnen!

Men snart lød høje klageskrig, for en fisker havde i denne trængsel stødt hovedet af en bramin, og en bajads var nær ved at rive stormogulen omkuld. Larmen blev vildere og vildere, og det var nær kommet til slagsmål, da manden i brokadeslåbrokken, der ved porten havde hilst nøddeknækkeren som prins, klatrede op på obelisken og råbte tre gange, efter tre gange at have ringet med en sølvklar klokke: "Konditor – konditor – konditor!"

Straks lagde tumulten sig, enhver hjalp sig så godt, han kunne, og da de forstyrrede optog igen var bragt i orden, den overstænkede stormogul afbørstet, og hovedet sat fast på braminen, brød den tidligere muntre larm løs igen.

"Hvorfor råbte han konditor, kære hr. Drosselmeier?" spurgte Marie.

"Ak bedste demoiselle Stahlbaum," svarede nøddeknækkeren, "konditor kaldes her en ubekendt, men forfærdelig magt, om hvilken man tror, at den kan gøre med menneskene, hvad den vil. Den er dette lille folkefærds skæbne, og de frygter den så

meget, at man blot behøver at nævne dens navn, for at stilne den værste tumult; som hr. borgmesteren netop beviste. Da tænker ingen mere på timelig nød, som albuestød og buler i panden – enhver går i sig selv og spørger: Hvad er vi mennesker, og hvad skal enden blive?"

Marie kunne ikke tilbageholde et højt udbrud af overraskelse og beundring, da hun pludselig lige foran sig så et stort slot med hundrede knejsende tårne, der strålede i et klart, funklende rosenskær; hist og her på muren var der strøet buketter af violer, narcisser, tulipaner og levkøjer, hvis dunkelt glødende farver smukt fremhævede den hvide, i rødt spillende baggrund. Mellem bygningens store kuppel, så vel som de pyramideformede tage var oversåede med utallige guld- og sølvstjerner.

"Nu er vi ved Marcipanslottet!" sagde nøddeknækkeren.

Marie var ganske fortabt i beskuelsen af dette eventyrpalads, men hun overså dog ikke, at taget manglede på et af de store tårne, og at små mænd, som stod på et stillads af kanelstænger, var i færd med at gøre det i stand. Førend hun kunne spørge nøddeknækkeren om det, sagde denne: "For kort tid siden blev dette skønne palads truet med fuldstændig undergang. Kæmpen Slikmund, der kom hertil på en rejse, bed straks taget af tårnet her og begyndte at gnave på den store kuppel, men da konfektenborgerne bragte ham et helt kvarter af staden og en anselig del af Konfektlunden i tribut, lod han sig spise af med det og rejste videre."

I samme øjeblik hørtes en meget yndig musik, slotsporten sprang op, og tolv små pager trådte ud med brændende kryddernellikestilke som fakler i hænderne. Deres hoved bestod

af en perle, kroppen af rubiner og smaragder, og de små fødder var nydeligt forarbejdede af det pure guld. Bagefter dem kom fire damer, omtrent så store som mamsel Clara, men så mageløst herligt og strålende pyntede, at der ingen tvivl kunne være om, at de var fødte prinsesser. De omfavnede nøddeknækkeren med ubeskrivelig ømhed og råbte med vemodig glæde: "O prins – dyrebare prins – o broder!" Nøddeknækkeren så meget rørt ud og tørrede hyppigt sine øjne; derpå greb han Maries hånd og sagde patetisk: "Dette er demoiselle Marie Stahlbaum, datter af en højst agtværdig medicinalråd, og mit livs frelserinde. Havde hun ikke kastet sin tøffel efter fjenden i rette tid, havde hun ikke skaffet mig den pensionerede obersts sabel, så lå jeg nu i min grav, søndergnavet af de afskyelige mus. Kan prinsesse Pirlipat, skønt hun er en født prinsesse, sammenlignes med denne demoiselle Stahlbaum, hvad skønhed, dyd og godhed angår? Nej, siger jeg – tusinde gange nej!" – Alle damerne råbte: "Nej!" faldt Marie om halsen og udbrød hulkende: "O, vor elskede, fyrstelige broders ædle frelserinde – fortræffelige demoiselle Stahlbaum!"

Nu førte prinsesserne Marie og nøddeknækkeren ind i slottet, i en sal, hvis vægge bestod af bare, i alle farver funklende krystal. Men hvad der behagede Marie allermest, var de allerkæreste små stole, kommoder, sekretærer, osv., der stod rundt omkring, og som alle var af ceder eller brasiliansk træ med indlagte guldblomster. Prinsesserne nødte Marie og nøddeknækkeren til at sætte sig, og sagde, at de straks ville tilberede et måltid. Nu hentede de en mængde små potter og skåle af det fineste kinesiske porcelæn, og skeer, knive, gafler,

rivejern, kasseroller og andet køkkentøj af guld og sølv. Derpå bragte de nydelige frugter og bagværk, som Marie aldrig havde set mage til, og begyndte at presse frugterne med de snehvide hænder, støde krydderierne, rive sukkermandlerne, kort sagt, at gøre sådanne tilberedelser, at Marie tydeligt så, hvor godt prinsesserne forstod sig på husvæsenet, og hvilket herligt måltid man kunne vente sig. I den levende følelse af at hun også forstod sig ganske godt på dette, ønskede hun hemmeligt, at hun måtte tage del i prinsessernes beskæftigelse. Som om den smukkeste af nøddeknækkerens søstre havde gættet hendes hemmelige ønske, rakte hun hende en lille guldmorter med ordene: "Søde veninde, min broders dyrebare frelserinde, vil du ikke støde lidt af denne sukkermandel?"

Da Marie nu, inderligt vel til mode, stødte i morteren, hvilket lød som en munter, venlig, lille sang, begyndte nøddeknækkeren at fortælle meget vidtløftigt, hvorledes det var gået til i slaget mellem hans og musekongens armé, hvorledes hans troppers fejhed var skyld i, at han blev overvundet, hvordan den afskyelige musekonge absolut ville bide ham ihjel, og at Marie desårsag måtte ofre flere af hans undersåtter, som var gået i hendes tjeneste, osv.

Under denne fortælling forekom det Marie, som om hans ord, ja selv stødene i morteren klang længere og længere borte, og snart så hun den tåge, hvori prinsesserne, pagerne, nøddeknækkeren, ja hun selv svømmede, stige i vejret som lette røgskyer, og en sælsom sang og susen og summen lod sig høre, der efterhånden tabte sig i det fjerne. Nu var det, som om

Marie løftedes af stigende bølger, stedse højere og højere – højere og højere – højere og højere. – – –

Slutning

Bums – faldt Marie ned fra den umådelige højde! – Det var et ryk!

Men da hun slog øjnene op, lå hun i sin seng. Det var højlys dag, og moderen, der stod ved sengen, sagde: "Hvor kan du dog sove sådan en tid? Frokosten har længe været på bordet!"

I indser vel, kære tilhørere, at Marie til sidst, bedøvet af alt det vidunderlige, hun havde oplevet, må være faldet i søvn i den store sal i Marcipanslottet, og at mohrerne, pagerne eller vel endog prinsesserne selv må have båret hende hjem og lagt hende i sengen.

"O kære moder, du skulle bare vide, hvor jeg har været i nat med den unge hr. Drosselmeier, og hvilke herligheder jeg har set!" udbrød Marie; og nu fortalte hun det hele, næsten lige så vidtløftigt som jeg har skildret det, og moderen så ganske forundret på hende.

Da Marie havde endt sin fortælling, sagde hun: "Du har haft en lang, dejlig drøm, kære barn; men nu må du slå alt det ud af hovedet." Da Marie hårdnakket påstod, at hun ikke havde drømt, men virkelig oplevet det alt sammen, førte moderen hende hen til glasskabet, tog nøddeknækkeren ned fra tredje hylde, hvor han stod på sin sædvanlige plads, og sagde: "Hvor kan du nu være så tåbelig at tro, at denne nürnbergerdukke har liv og kan bevæge sig?"

"Ak, kære moder," afbrød Marie hende, "den lille nøddeknækker er jo den unge hr. Drosselmeier fra Nürnberg,

gudfar Drosselmeiers nevø."

Da brast medicinalråden og medicinalrådinden i en høj latter.

"Ak," vedblev Marie næsten grædende, "nu ler du min nøddeknækker ud, fader! og han sagde så venligt om dig, da han præsenterede mig for sine søstre i Marcipanslottet, at du var en højst agtværdig medicinalråd!"

Forældrene lo endnu højere, og Luise, ja selv Fritz stemte i med.

Da løb Marie ind i den anden stue, tog hurtigt musekongens syv kroner frem af sit lille skrin og rakte moderen dem med ordene: "Se her, kære moder! det er musekongens syv kroner, som den unge hr. Drosselmeier bragte mig i nat som tegn på sejren."

Medicinalråden betragtede med største forbavselse de små kroner, der var så fint forarbejdede af et ubekendt, stærkt funklende metal, at man ikke skulle tro, menneskehænder havde udført det. Medicinalrådinden kunne heller ikke se sig mæt på kronerne, og begge forældrene forlangte på det bestemteste, at Marie skulle sige, hvorfra hun havde fået kronerne. Hun måtte jo blive ved, hvad hun havde sagt, og da faderen blev vred og kaldte hende en lille løgnerske, brast hun i den heftigste gråd og udbrød: "O, hvad skal jeg da sige, jeg stakkels barn – jeg stakkels barn!"

I samme øjeblik gik døren op, og gudfar Drosselmeier trådte ind. "Hvad er her på færde?" sagde han, "hvad skal det betyde? Min lille guddatter græder og hulker! Hvad er her på færde?"

Medicinalråden underrettede ham nu om alt, hvad der var sket, og viste ham kronerne. Så snart overretsråden fik øje på

dem, råbte han leende: "Ih, snak! det er jo de små kroner, som jeg tidligere bar i min urkæde, og som jeg forærede Marie på hendes fødselsdag, da hun blev 2 år gammel! Har I da rent glemt det?"

Hverken medicinalråden eller medicinalrådinden kunne huske det; men da Marie så, at forældrenes ansigter formildedes, løb hun hen til gudfar Drosselmeier og råbte: "Ak, du ved det jo selv bedst, gudfar Drosselmeier! Sig dog til fader og moder, at min nøddeknækker er din nevø, den unge hr. Drosselmeier fra Nürnberg, og at det er ham, der har givet mig kronerne!"

Men overretsråden satte et fortrædeligt ansigt op og mumlede: "Snak!"

Derpå kaldte medicinalråden den lille Marie hen til sig og sagde i en streng tone: "Hør nu, hvad jeg vil sige dig: Du skal lade de narrestreger fare. Hvis du taler et eneste ord mere om, at den vanskabte nøddeknækker er overretsrådens nevø, kaster jeg ikke alene ham, men alle dine andre dukker, mamsel Clara med, ud af vinduet!"

Nu turde den stakkels Marie aldrig mere tale om det, som hendes hele sjæl var opfyldt af; for I kan jo nok tænke, at den der oplever så meget skønt og herligt som Marie, aldrig glemmer det igen. Men, tænk jer – selv den kloge Fritz Stahlbaum vendte sin søster ryggen, når hun ville fortælle ham om det tryllerige, hvori hun havde været så lykkelig. Man siger endog, at han undertiden mumlede: "Din gås!" – hvilket jeg, der kender hans gode hjerte fra grunden af, dog ikke kan tro. Men så meget er vist, at han ikke troede et ord mere, af hvad Marie fortalte; for ved den offentlige parade gjorde han sine husarer ligefrem

undskyldning for den uret, de havde lidt, gav dem høje, prægtige hjelmbuske af gåsefjer i stedet for kokarderne, og tillod dem igen at blæse gardehusarmarchen.

Nå – vi ved bedst, hvorledes det stod til med husarernes mod, da de hæslige kugler satte pletter på deres røde trøjer!

Skønt Marie vel ikke mere turde tale om det, så omsvævede dog synerne fra hint vidunderlige tryllerige hende overalt, som om luften var opfyldt af dem; de talte til hende i liflige, sagte toner, og når hendes sjæl var helt opfyldt af det, kunne hun se det alt sammen igen. Når hun således sad ganske stille og tankefuld i stedet for at lege, som hun før havde gjort, undrede man sig og kaldte hende en lille drømmerske.

En dag, da overretsråden reparerede et ur i medicinalrådens hus, sad Marie fordybet i sine drømmerier ved glasskabet og stirrede på nøddeknækkeren. Da udbrød hun pludselig, uden selv at vide af det: "Ak kære hr. Drosselmeier, hvis De blot virkelig var levende, ville jeg ikke bære mig ad som prinsesse Pirlipat og forsmå Dem, forbi De havde mistet Deres skønhed for min skyld!"

"Snak!" råbte overretsråden; men pludselig lød der et bedøvende knald, og Marie følte et sådant stød, at hun faldt afmægtig ned af stolen.

Da hun igen kom til sig selv, puslede moderen om hende og sagde: "Hvor kan dog sådan en stor pige falde ned af stolen? – Overretsrådens nevø er kommet her til fra Nürnberg! Hils pænt på ham!" Marie så op; der stod overretsråden, som igen havde taget sin gule kjole og glasparykken på, med smilende miner, og ved hans side en rigtignok lille, men meget velskabt ung mand med et ansigt som mælk og blod. Han havde en rød,

guldbroderet kjole på, hvide silkestrømper og sko, og en nydelig buket i hatten; hans hår var sirligt friseret og pudret, og en smuk lang pisk hang ham ned ad ryggen. Den lille kårde, han bar ved siden, skinnede som lutter juveler, og den lille hat, han holdt under armen, så ud som den var vævet af floksilke. Med udsøgt galanteri præsenterede han straks Marie en mængde herligt legetøj, hvoriblandt hun fandt de selv samme figurer af marcipan, som musekongen havde fortæret. Til Fritz havde han medbragt en mageløs sabel. Ved bordet var han så artig at knække nødder for hele selskabet. Han fik bugt med de hårdeste! Med den højre hånd stak han nødden i munden, med den venstre hånd trak han i pisken, og – krak – gik nødden i stykker.

Marie blev straks blussende rød, da hun så den nette unge mand, og hun rødmede endnu stærkere, da den unge Drosselmeier efter bordet indbød hende til at gå med sig ind til glasskabet i dagligstuen.

"Leg I kun sammen, børn! Nu da alle mine ure går rigtigt, har jeg intet imod det!" sagde overretsråden.

Så snart den unge Drosselmeier var alene med Marie, faldt han på knæ og sagde: "O allerfortræffeligste demoiselle Stahlbaum! se her for Deres fødder den lykkelige Drosselmeier, hvis liv De har frelst på dette sted! – Da De godhedsfuldt udtalte de ord, at De ikke ville forsmå mig, som den fæle prinsesse Pirlipat, hvis jeg var blevet hæslig for Deres skyld, ophørte jeg straks at være en ussel nøddeknækker, og fik mit forrige, ikke ufordelagtige udvortes igen. O, fortræffelige demoiselle, lyksaliggør mig med Deres dyrebare hånd, del rige og krone med mig, og residér med mig på Marcipanslottet, for

der er jeg nu konge." Marie løftede ynglingen blidt i vejret, og hviskede: "Kære hr. Drosselmeier, da jeg ved, at De har et godt, kærligt hjerte, og da De tillige er konge i et yndigt land, over et herligt, muntert folk, vil jeg gerne have Dem til brudgom."

Derpå blev Marie forlovet med nøddeknækkeren. Man siger, at han efter et års forløb hentede hende i en gylden vogn, trukket af sølvheste. Til brylluppet dansede toogtyvetusind prægtige, med perler og diamanter smykkede figurer, og Marie skal endnu den dag i dag være dronning i et land, der er opfyldt af glimrende juletræsskove, gennemsigtige marcipanslotte, kort sagt, hvor man kan se de herligste og vidunderligste ting, når man blot har sans for det.

Om "Nøddeknækkeren"

Forfatter: E. T. A. Hoffmann (1776-1822).
Org.udgave: *Nussknacker und Mausekönig. Kinder-Märchen von C. W. Contessa u.a.*, Reimer Berlin 1816.
Denne udgave baseret på: *Nøddeknækkeren og Musekongen og Det fremmede Barn.* To Eventyr af Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, oversatte af Forfatterinden til "Clara Raphael". Boghandler H. Hagerups Forlag, København 1856.
Oversætter: Mathilde Fibiger (1830-1872).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Theodor Hosemann (1807-1875), fra *E. T. A. Hoffmann's gesammelte Schriften*, Verlag Georg Reimer, Berlin 1857.

ISBN 978-87-7979-918-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-146-6 (Ølstykke 2007).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk